HOITA KIMAJ KO JI JEANT

Ta kumkajir

1 Lo yaḅoodat nu Ta ndi nö, Ta
i nat ki Luḅah, Ta i Luḅah tö.
2 Ta inön ndi nö, lo yaḅoodat nu, i nat
ki Luḅah. 3 Kitakula la Luḅah ra'n
nyag tubè yé. Kam nyagt in Luḅah
radi yé, ra nya mad kira kikanja al.
4 Kam Tat inön kumkajir i tit, kum-
kajir inön i kunj ki unj dö dégt. 5 Kunj
inön ndi unj kam tilt, na til ta toga al.
6 Luḅah la dé lon kokiront, töa i
Jean. 7 Dé inön ré kad i ngèmanaj;
ma naj dö kunjt kitökad dég tubè
adin rota kitakuln. 8 Iṇ kiḅé kidön i
kunj inön al, na ré kitökad el dég ta dö
kunjt.
9 Kunj iṇten la i kunj kirota yé, ad i
kunj in ré döningt nè, ndi unj dé kirei.
10 Ta inön ndi döningt. Luḅah ra
döning kitakula; titbè ká a nè, dég
ki döningt gerina al. 11 Ré döningt lon
ki koss dön, na dég loa höna kirodit al.
12 Na dég madg höna kirodit, adin
rota töa tö yé; kitö iṇten ad'di tog ki
iṇn nè ngan Luḅah. 13 Inginön iṇn ki
kooj kitakul moss al ké kitakul ndig
lo daṇro dé, ké kitakul ndig lo dé,
na iṇn ki kooj kitakul Luḅah taṇ.
14 Ta inön tel daṇro dé, hö londi
rojit, jiṇ tö j'o maj loa kitoitoi ad i
maj kitoitoi lo Ngwon kikal kirabè
ki ré kokiro Bobt. Rooss ki kamkeṇ ki
rota tö.
15 Jean rà ma naj, rà ko, an: «Iṇràn
la i dé'n m'el ta loa yé, m'an; dé'n ndi
ré gomt yé, i kibo toim kitö i nö mari
ketté nö koojmt.»
16 Kitö jiṇn tubè ki ngah majkur
kokam kamkeṇt loa kingaiṇ, ad maj
urji kidötdöt. 17 Luḅah ad *Mberki-
nda kitakul Moïse, na kamkeṇ ki rota
rén kitakul Jésus Christ. 18 Dé mad ki
o Luḅah ki kumn nja kira goto.
Ngwon kikal kirabè in to kad Bobt,
iṇ la ad dég gerina yé.

Ta lo Jean ngèra baptême

(O Matthieu 3:1–12, Marc 1:1–8,
Luc 3:1–18)

19 Najkima in Jean ma laten. Juifg
ki ḅébo Jérusalem lan ngéjamosskad-
karig ki *Léviag madg kad ndijèna
ké iṇ nö a? 20 Jean ma naj. Maj ta al,
tö tant an; niṇ Christ al. 21 Dég inön
ndijèna annan: «Ké titbaiṇ a? Iṇ́ *Elie
a?» Jean tur an: «Miṇ Eli al.» Ndijèna
annan: «Iṇ́ *ngèkelta ki ta Luḅaht
inön a?» Jean tur an: «A'a!» 22 Ndijèna
annan: «Iṇ́ nö a? kitökad ki tel j'el
iṇgin lajin. I kun roi ri a?» 23 El an:
«Miṇ titbè:
"ndi dé ki ngèko kam kort,
i ran go rob ad Braḅé ad rà kiring
seou!"»..
tit in haṇ ngèkelta ki ta Luḅaht Esaïe
el'n. 24 *Pharisig la lan dég inön yé.
25 Ndijèna annan: «Iṇla iṇ́ Christ al, ké
Elie, ké Ngèkelta ki ta Luḅaht inön
al a nè, kitöri i rà ra'n dég baptême
é?» 26 Jean turdi an: «Miṇ ta, m'rà

1:6 Mat 3:1; Marc 1:4; Luc 3:1–2
1:21 Deut 18:15, 18; Mal 4:5
1:23 Es 40:3

Jean ngèra baptême.

m'ra dég baptême kam mant, na dė
mad rà dansit nè in i gerina al.
27 Inràn i ngèrė gomt, na miņ m'ass
kad m'tut killa sanja loa al.»
28 Nyag inön ran nya Bėthaniet, gid
bah Jourdaint, lo in Jean rà ra dėg
baptême.

Ta lo Ngwon bat lo Luḅah

29 Loti go't Jean o Jésus a ré kidöat,
el an: «On Ngwon bat lo Luḅah in rà
un majal lo dėg ki döningt nè kö!
30 Inràn i dė'n m'el ta loa ketté m'an;
"ngèré gomt bo toim kitö i nö ketté nö
koojmt." 31 Miņ ta, m'gera al, na
m'rė m'rà m'ra dėg baptême kam
mant kitökad tė'n sia hoi kiro
*Israëlagt yė.» 32 Jean ma naj, an:
«M'o Ndil riss koki doņ döraņt tit der
bè, ndi kidöat. 33 M'gera al ḅaitö;
na Luḅah in lam kad m'ra dėg baptême
yé, iņ la elm an; dé'n m'a m'o Ndil riss,
ndi kidöat la, i iņ la ndi ra dėg
baptême kam Ndil kikunjrangt yė.
34 Miņ m'o, m'ma naj tö, inön i
Ngwon Luḅah.»

Ngéndoog kidassa lo Jėsus

35 Loti go't Jean rà loatinön ḅaitö
nat ki *ngéndoog lon jo yé. 36 O
Jėsus a toi, el an: «On Ngwon bat lo
Luḅah!» 37 Ngėndoog kijo inön on rà
el ta inön, ad ndulon go Jésus. 38 Jésus
mbel kigog, o'di a ndulon gon, na
ndijèdi an: «I sahn ri a?» Elina annan:
«Rabbi (ad i Ngèndoo-dég), i ndi rah
a?» 39 Jėsus eldi an: «I rén on!» Ta a
nè, aouin, on londia; ndint sia nat
mbaņ lo ndö. I dökàd lokisolé.
40 Kikira ku kijo'gt inön iņgin on
dö ta lo Jean na ndulon go Jésus tö yé,
töa i André ngwonkoņ Simon Pierre.
41 Dassabang André ngah ngwonkoņn
Simon, na ela an: «Ki ngah *Messie
(ad i Christ).» 42 Rė sia ro Jėsust.
Jėsus oa, na el an: «Iņ Simon ngwon
Jean; a kuniin Cėphas (ad i mbal.)»

Jėsus kun Philippe ki Nathanaël

43 Loti go't Jésus ndig ki n'aou
döning Galilée. Ngah Philippe, ela an:
«I ndulo gom!» 44 Ḅé lo Philippe i
Bethsaïda, i ḅė lo André ki Pierre tö.
45 Philippe ngah Nathanaël, ela an:
«Jiņ ki ngah dė'n Moïse el ta loa kam
Mberkindat, i dė'n ngėkelta ki ta
Luḅaht ndangin ta loa tö. Dė inön
i Jėsus ki Nazareth, i ngwon Joseph.»
46 Nathanaël ela an: «Nya mad kimaj
ra tog tė kokam ḅė't ki Nazareth ė?»
Philippe ela an: «I rė o!!»
47 Jėsus o Nathanaël a rė kidönt, el
ta loa, an: «On Israëla kirota in gool
goto kamat!» 48 Nathanaël ndijèa an:
«I germ ko rah a?» Jėsus tur an:
«Kéttė, lon Philippe kuni'n al ḅaitö,
lon ndi ndil kag mbaiḅoodt la, m'o'i
yė.» 49 Nathanaël tura an: «Rabbi, iņ
la i Ngwon Luḅah, iņ la iņ Ngar lo
Israëlag tö yė.» 50 Jėsus tura an: «Kitö
kel ki m'eli m'an, m'o'i lon i ndi ndil
kag mbaiḅoodt la, adin rota wa? A o
nyag kibo toin iņginön.» 51 Ela tö
an: «Rota rota la m'ndi m'elsi yė; a
on döraņ tė rà tag, *malaikag lo
Luḅah tö ndi alint ndi rissin kidö
Ngwon-dét.»

Jėsus aou lo murngaut kam ḅė't ki Cana

2 Dö ndöt kikoņmita dėg ran
murngau kam ḅė't ki Cana kam
döning Galilėet. Koņ Jėsus i tit nö.
2 Kunin Jėsus tö ki *ngėndoog loa ki
aouin lo murngaut. 3 Lon *kassndu
du yė, koņ Jėsus ela an: «Kassndu lodi
goto.» 4 Jėsus ela an: «Dėkideņ, ot
kelm nya'n ass kad m'ra! Kaglo lom
ass al ḅaitö.» 5 Koņ Jėsus el ngan ngė-
rakilla an: «Ké nya ri'n a elsi ta a nè,
i ran!»
6 Juifg aouin ki nyabelḅėg dö kar ro
dö nya kiyert, kitö iņten jo-mbalg ki
nda man meheņ iņn lo't inön, jo kirei
ass kun litre döjijo kė litre ḅu kidöjo
kamt. 7 Jėsus el ngan ngėkillag, an:
«Maj kad roossin jo'g indin ki man!»
Roossin, ton man kitit mbaņ ad ndi
tadi njirir. 8 Jėsus eldi an: «Odin
tajigla! unin kiro biradö murngaut

1:51 Ya 28:12

nö!» 9 Unin man aouin nè roat.
Lon biradö murngau od man in tel
kassndu tant yé, ger lo in ngahnt
al; na ngan ngérakillag iṇgin odin man
yé gerin ḅet; biradö murngau kun ngè-
ta dékideṇ kij kiront, 10 ela an: «Dé
kirei a nda kassndu kimaj la ketté;
ad lon dég aiṇin ngaiṇ woi, kamla ut
go ki kassndu kimaj kari yé, na i
ngoṇm kassndu kimaj mbaṇ tajigla.»
11 Iṇten i nyakoj kidassa in Jésus
ra; kam ḅé't ki Cana kam döning
Galiléet la ra't yé. Té ki tog lon
kitiga; ngéndoog loa tö adina rota.
12 Go nyat inön, Jésus aou ḅé't ki
Capernaüm, iṇ ki koṇn ki ngankoṇn
ki ngéndoog lon; ndint nu ran ndö
ngaiṇal.

Jésus aou kam kuj ndub Luḅaht

(O Matthieu 21:12–13, Marc 11:15–17, Luc 19:45–46)

13 Kaglo fête Pâque lo Juifg i
nderbè, ad Jésus aou ḅébo Jérusalem.
14 Ngah ngéndugo mang'g ki batg ki
derg kö kam kuj ndub Luḅaht, ngah
ngémbelnar ndint tö. 15 Jésus nda
killa ndeht, tuḅadi'n tubè kuj ndub
Luḅaht kö ki batg ki mang'g tu; tinda
nar lo ngémbelnarg tiṇ kö; toss tableg
lodi tila; 16 el ngéndugo derg kö an:
«Oin nyag indin nèbè kö! Ot telin kuj
lo Bobm kuj ra gat't!» 17 Kam ngé-
ndoog loa ga dö tat iṇten kindang
kam Maktubt: «Ni kitö kuj loi ndi
tolm sokir.»
18 Juifg ndijèna annan: «Nyakoj ki
ri a oj'ji kitökad ki ger'n i aou ki tog
ra'n nyag iṇten a?» 19 Jésus turdi an:
«I tön kuj ndub Luḅah iṇràn kö, na
kam ndöt kimita tö m'a m'ra gog.»
20 Juifg elina annan: «Bè wa? Ḅal
dösö gidaimeheṇ haṇ ran nè kuj ndub
Luḅah iṇràn, la iṇ́ taṇ a ra gog kam
ndöt kimita a?»
21 Na kuj ndub Luḅah in Jésus el ta
loa yé, i daṇron. 22 Kitö iṇten, lon
Jésus ḅai ku ngékwoit yé, kam ngé-
ndoog loa ga dö tat iṇten in Jésus el,
ad adin rota ta kindang kam Maktubt
ki ta'n Jésus el nö tö.

Jésus ger dég tubè

23 Lon Jésus ndi ḅébo Jérusalem
kaglo fête Pâque't yé, dég ngaiṇbè
on nyakojg iṇn ndi ra ad adin rota töa.
24 Na Jésus kidön ger dég tubè, kitö
iṇten ta'n kamdi al. 25 Gé kad dé
mad ma naj dö dét al, kitö iṇ kiḅé
kidön ger nya'n ndi kam dét ḅet.

Ta lo Jésus ki Nicodème

3 Na dé mad ndi nö ku Pharisigt,
töa i Nicodème, i kikira ku mbai-
ḅégt lo Juifg. 2 Dé inön ré ro Jésust
ndö, ela an: «Rabbi, jiṇ ki ger iṇ́
ngèndoo-dég ki ré kokiro Luḅaht, kitö
dé ki ra tog ra nyakojg iṇn i ndi ra nö
goto, na Luḅah i nat sia taṇ.» 3 Jésus
tur an: «Rota rota la m'ndi m'eli
yé, iṇla a oojin dé koki doṇ al a nè, ra
tog ko *koṇbé lo Luḅah al.» 4 Nico-
dème ela an: «Titbaiṇ a ran tog
koojin dé lon tel ngahtog woi a? Ra
tog tel kand kam koṇnot gog kad ooja
nja jo o?» 5 Jésus tur an: «Rota rota
la m'ndi m'ndi m'eli yé; iṇla a oojin dé
kokam mant ki Ndil al a nè, ra tog
kand kam koṇbét lo Luḅah al. 6 Nya
ki daṇro dé ooja i daṇro, nya ki Ndil
ooja i ndil. 7 Ot kad ta ki m'eli nö yai !
Kari na a oojsin koki doṇ ! 8 Nel ndi
la ki lo't in ndig, i o kaah tö, na i ger
lo in ré't al, ké lo in ndi aout. Ki rob
kititbè la dé kirei'n ooj'n kooj kikij
kokam Ndilt yé.» 9 Nicodème ndijèa
an: «Titbaiṇ nyag iṇten a ran tog ra a ?»
10 Jésus tur an: «Iṇ́ ki ngèndoo-dég
dan Israëlagt yé la i ger nyag iṇten
al yo ? 11 Rota rota la m'ndi m'eli yé;
ki ndi ki j'el ta nya'n ki ger, ki ndi
ki ma naj dö nyat in ki j'o; na i tan
najkima loji al. 12 Iṇla m'elsi ta nyag
ki döningt, na adin rota al a nè;
titbaiṇ a adin rota lon m'elsi ta nyag
ki döraṇt a ? 13 Dé mad ki aou doṇ

2:12 Mat 4:13
2:13 Té 12:1–27
2:17 Ps 69:10
2:19 Mat 26:61, 27:40; Marc 14:58, 15:29

döraṇt goto, na *Ngwon-dé'n riss koki
doṇ döraṇt yé taṇ.»
14 Tit in haṇ Moïse un'n li kidoṇ
kam kort yé, titbè tö kari na a unin nè
Ngwon-dé kidoṇ ho yé; 15 kitökad dé
kirei'n ndi ada rota a nè ndi'n ki
kumkajir kimbaṇ kinöt. 16 Kitö
Luḅah tar dég ki döningt nè, mbaṇ ad
Ngwon'n kikal kirabè, kitökad dé
kirei'n ndi ada rota a nè, ki nuj kö al,
na ki ndi ki kumkajir kimbaṇ kinönt.
17 Kitö Luḅah la Ngwon'n ki döningt
kad ki n'gang'n ta dö dégt ki döningt
nè al, na kad dég ki döningt nè ajin
kitakula.

Li ki ga dö kagt.

18 Dé'n ndi ada rota a nè, Luḅah
ndi gang ta döat al bat; na dé'n ndi
ada rota al a nè, Luḅah gang ta döat
woi kitö ad rota tö Ngwon Luḅah
kikal kirabè al. 19 Takigang laten:
kunj ré döningt nè, na dég ndigin til
toi kunj kitö killaradi i kimajal.
20 Kitö dé kirei'n hö ra majal a nè,
mbat kunj, ndi ré ro kunjt al tö, na
ḅéta kunj kija killaran'g kitiga. 21 Na
dé'n ndi ra go rotat a nè, ndi ré ro
kunjt kitökad kunj té ki killaran'g
kitiga ad on. Titbè la dég a gerin nè
maj dé inön ra killà lon tubè kigo lo
Luḅaht.

Ta lo Jésus ki Jean ngèra baptême

22 Go nyagt inten, Jésus aou döning
Judée nat ki ngéndoog lon. Ndit nu
sédi, rà ra dég baptême. 23 Jean tö rà
ra dég baptême lo't mad ki töa i
Aïnon, i nderbè ki Salim, kitö man i
ngaiṇ tit nu. Dég aouin roat ad radi
baptême. 24 Lan Jean dangait al
ḅaitö.
25 Na ngéndoog lo Jean majin'na ta
ki Juif mad dö kar ro dö nya kiyert.
26 Ta a nè, aouin ro Jeant, elina annan:
«Rabbi, dé'n i ndi sia mari gid bah
Jourdaint ad i dé'n i maa naj yé, o!
dé inön ndi ra dég baptême, na dég
tubè ndi aouin roat tö.» 27 Jean tur an:
«Dé ra tog ta nya mad al, na Luḅah
ada taṇ. 28 Iṇn kiḅég kidösi iṇn ngé-
mamnaj, m'an; miṇ Christ al, na
Luḅah lam ketté nöat ta la. 29 Ngèra
lo ta dékideṇ kij la i dé ki ngèdékideṇ,
na nam dé'n ta dékideṇ kij rà kadat, rà
o dö ta loa yé, ra ronel dö ko't in o
dö ndi-ta dé'n ta dékideṇ kij. Ronel
kikassnatap inön tö yé i lom. 30 Iṇ
ta, kari na a tel dé kibo kikettékketté,
na miṇ ta, kari na m'a miṇ dé kidu.»

Jésus Christ i ngèré koki doṇ döraṇt

31 Ngèré koki doṇ i doṇ dö nyagt
tubè, ngèré koki döningt i lo döning,
ndi el ta dö nyagt ki döningt tö.
Ngèré koki doṇ i doṇ dö nyagt tubè,
32 ndi ma naj dö nyagt iṇn o ki kumn
ki dö nyagt iṇn o dö ki mbin, na dé
ki ta najkima loa goto. 33 Dé'n ta
najkima loa a nè, so go't Luḅah i
ngèrota. 34 Ngèkila in Luḅah laa, tag
lo Luḅah la ndi el yé, kitö Luḅah ndi
ada Ndil ki lo kojt al. 35 Bob ndi tar
Ngwon, la nyag tubè jiat tö. 36 Dé'n

3:14 Nom 21:9
3:24 Mat 14:3; Marc 6:17; Luc 3:19–20
3:28 Jean 1:20
3:35 Mat 11:27; Luc 10:22

ndi ad rota Ngwon a nè, ndi ki
kumkajir kimbaṇ kinönt, na dé'n tel
ron go tat lo Ngwon al a nè, a o
kumkajir al; na wong lo Luḅah ndi
kidöat.

Ta lo Jésus ki dékideṇ ki Samarie

4 Pharisig on hoi Jésus ndi ad dég
telin ngéndoog lon, ndi radi
baptême tö mbaṇ toi Jean. (2 Jésus
kidön ra dég baptême al, na ngé-
ndoog loa taṇ randi baptême yé.)
3 Jésus o ad nya döning Judée na tel
aou döning Galilée gog. 4 Kari na
ki nda dan döning Samarie gang.
5 Té ḅé't mad ki döning Samarie, töa
i Sichar; ḅé inön i nderbè kikad
döning-ndört in Jacob gang ad
ngwon'n Joseph. 6 Buloman lo Jacob
rà tit nö. Jésus ta, kita kor in or ki
kaou'n robo yé, ad ndi ta bulomant
inön kàd midi.
7 Dékideṇ mad ki girkooj Samarie
ré kitö kor man. Jésus ela an: «Admt
m'aiṇ!» 8 Ngéndoog loa aouin kam
ḅé't ndugo'n nyasa. 9 Dékideṇ ki
Samarie inön ela an: «Titbaiṇ iṇ́ ki iṇ́
Juif yé, la i köm nyakaiṇ, miṇ'n miṇ
dékideṇ ki Samarie a?» El titbè kitö
Juifg hön nooj ki *Samariag al.
10 Jésus tura an: «Nèni i ger kadkari lo
Luḅah ki ngèkeli kan adnt n'aiṇ a
nè, nèni a i köa, na iṇ tö a adi man
kumkajir.» 11 Dékideṇ ela an:
«Dingam, i ndi ki nyakor man al, bulo-
man tö i kiwo kiḅing; na man kum-
kajir inön yé, a i té'n ko rah a?
12 Bobji Jacob ad urin buloman iṇràn
ad'ji, iṇ kiḅé kidön tö aiṇt ki ngan'n ki
nyakulg lon; na iṇ́ ta a nè, iṇ́ kibo
toia a?» 13 Jésus tura an: «Dé kirei'n
ndi aiṇ man iṇràn a nè, kinda a oṇa
gog tö; 14 na dé kirei'n a aiṇ man ki
m'a m'ada a nè, kinda a oṇa gog al
bat; na man ki m'a m'ada a tel
mankiḅa kamat, ki rà ḅa bulbul ki
kumkajirt kimbaṇ kinöt.» 15 Dékideṇ
ela an: «Dingam, adm man inön! kitö-
kad kinda oṇm gog al; kad m'ré kor
man nèbè gog al.»
16 Jésus ela an: «Aou, i kun ngaui,
kamla i tel ré nè!» 17 Dékideṇ el an:
«Ngaum goto.» Jésus ela an: «El goro-
bat la an, ngaui goto yé, 18 kitö ngauig
kimari iṇn mi, na dingam in i ndi sia yé
i ngaui al. Rota la el ten.» 19 Dékideṇ
ela an: «Dingam, m'o tit iṇ́ *ngèkelta
ki ta Luḅaht. 20 Bobjig jiṇ Samariag
ossin dödi ber nö Luḅaht dö mbalbot
iṇràn, na iṇ́n Juifg i ndi annan, kam
ḅébo Jérusalemt la i lo in kari na ki
dég ossiṇ dödi ber nö Luḅaht yé.»
21 Jésus ela an: «Dékideṇ, adm rota!
kaglo a ré nö in dég a ossin dödi
ber nö Bobt dö mbalbot iṇràn ké kam
ḅébo Jérusalemt al. 22 Iṇ́n Samariag i
ossin dösi ber nö Luḅaht ki i gerina
al; na jiṇ Juifg ki ndi ki j'oss döji ber
nö Luḅaht in ki gerina, kitö kaj ré
kokiro Juifgt. 23 Na kaglo ndi ré nö,
tajigla ré woi tö, lon ngékoss dödi ber
kijéjé a ossin dödi ber nö Bobt kam
ndilt ki kam rotat tö; kitö dég inön
la Bob ndi sahdi ki iṇn ngékoss dödi
ber nöat yé. 24 Luḅah i Ndil; ngékoss
dödi ber nöat tö, kari na ki ossin dödi
ber nöat kam ndilt ki kam rotat tö.»
25 Dékideṇ ela an: «M'ger ta kad
*Messie ndi ré nö, a kunina Christ.
Lon ré woi a nè, a elji ad'ji ger nyag
tubè.» 26 Jésus ela an: «Miṇ ki m'rà
m'eli ta la, miṇ roa yé.»
27 Ngéndoog loa tel rén dökàdt
inön; ta yadi ki kel ki rà el ta ki
dékideṇ; na dé mad ki kela kan, ri
i rà i sah a, ké kitöri i rà ela'n ta wa?
bè goto. 28 Kamla dékideṇ nya ḅir
lon, na aou kam ḅé't, el dég an:
29 «I ré on dé mad in elm nyag tubè'n
m'ra yé, ké inön a i Christ al é?»
30 Kijan kam ḅé't kitiga, aouin ro
Jésust.
31 Dökadlot in dékideṇ inön ndi
aou ki nö ḅaitö yé, ngéndoog loa
ossina annan: «Rabbi, i sa nya!» 32 Na
Jésus eldi an: «M'ndi ki nyasa la kitö
sa in i gerin al.» 33 Kitö iṇten ngé-
ndoog loa ndijèn'na ké dé mad ré
ki nyasa ada a? 34 Jésus eldi an:

4:5 Ya 33:19; Jos 24:32
4:9 Esdras 4:1–5; Neh 4:1–2

Dékideṇ ki Samarie ré kod man.

«Nyasam laten: ki m'ra go ndigt lo
ngèlam, ki m'tol kôn killà loa tö.
35 I ndi annan; "naiṇ nah sö kamla ɓal
a ndö" al é? On maj! m'ndi m'elsi;
unin kumsi kidoṇ, on nè ndörg! Nyako
tut ass ja woi. 36 Dé ki ngèja nyako
ndi ngah nyabajin, ndi kaou nyako
kinat kitö kumkajir kimbaṇ kinöt;
kitökad dé ki ngèdubnya ki dé ki
ngèja nyako ki ran ronel nat. 37 Kitö
titbè a on takel dég ki elin nö i rota;
"dé mad rà dub nya, na kirang rà
ja tö." 38 M'lasi kad i jan nya ki i ran
killàa al; kimadg ran killà, na iṇn
ngahn kand killà lodi.»
39 Samariag ngaiṇbè kikam ɓé't
inön adin rota kita najkima in dé-
kideṇ inön ma, an; eln nyag tubè
iṇgin n'ra. 40 Kitö iṇten, lon Samariag
rén roat yé, köna ki ndi sédi nat.
Jésus rà ndö jo loatinön. 41 Kimadg
ngaiṇbè döt tö adin rota kita ta lo
Jésus, 42 ad elin dékideṇ annan:
«Tajigla, kita ta loi haṇ ki ndi ki j'ad'n
rota al ta; jiṇ kiɓé kidöji j'o dö ta loa,
ki ger dé inön i Ngèkaj dég ngèndi
döningt kirota.»

Jésus yoot ngwon kooj ngèrakilla lo ngékoṇɓég

43 Go ndöt kijo inön, Jésus ɓai
nöbè ki n'aou döning Galilée; 44 Kitö
Jésus kidön ma naj, an: «Ngèkelta ki
ta Luɓaht ngah kossgön ɓé koojnt al.»
45 Lon and kam döning Galiléet yé,
dég ki Galilée höna kirodit kitö iṇn
tö aouin ɓébo Jérusalem dökag fêtet,
on nyag tubè'n Jésus ra't nö.
46 Jésus tel aou ɓé't ki Cana kam
döning Galiléet gog, ad i lo't in ad
man tel kassndut. Dé mad ndi ɓébo
Capernaüm nö, i ngèrakilla lo ngé-
koṇɓég; ro ngwona toa. 47 Lon o hoi
Jésus ɓai döning Judée ré döning
Galilée yé, dé inön aou roat, köa
ki aou ɓé Capernaüm *yoot ngwon'n
in to ta kwoit. 48 Jésus ela an: «Iṇla
on nyakojg ki nyag kiyaya al a nè, a
adin rota al.» 49 Ngèrakilla lo ngé-
koṇɓég inön ela an: «Braɓé, i ré!
kamtaṇ ki ngwonm woi.» 50 Jésus ela
an: «Aou! ngwoni ndi ki dön doṇ
kari.» Dé inön ad rota ta'n Jésus ela,
ad aou ɓé loa. 51 Lon ndi aou ɓaitö
yé, ɓerg loa ndodina, orina hoi
ngwona ki ndi ki dön doṇ kari.
52 Ndijèdi dökàd in ngwon tel'n soot.
Turina annan: «Tagbè ki nel ki to la,
döga tor'n jin roat yé.» 53 Boba ger i
dökàd in Jésus ela'n an, ngwona ndi
ki dön doṇ kari yé. Iṇ kiɓé kidön ad
rota ki dég ki ɓé lon tubè tö.
54 Iṇten i nyakoj ki ngèkoṇjo in
Jésus ra lon ɓai'n döning Judée aou
döning Galilée yé.

Jésus yoot dé ki ngèrokwoinjor ta mankart ki Béthesda

5 Go nyagt iṇten, fête mad lo Juifg
ré, ad Jésus aou ɓébo Jérusalem.
2 Mankar to't nö nderbè ki Tabit
Batgt kam Jérusalemt. Töa ki ta Juif
i Béthesda; buloa i mi. 3 Gir bulogt
inön dég koossg ngéroto'g ki mundog
ki mootg ki ngérokwoinjor tont, to
ngon yé-man, 4 kitö kaglo madg
malaika mad lo Braɓé a riss and kam
man kart inön, bur mana; na dé
kirei'n andt dassa go bur-mant a nè,
yoot dö roto't kirei'n raa. 5 Dé mad
ndit nö, yo toa ɓal dömita gidaijijo.
6 Lon Jésus oa to ber yé, ger yo
toa kaglo ngaiṇbè, ela an: «I ndig
kad i ngah lafia a?» 7 Ngèyoto tur an:
«Dé lom kikad lam kam mankart lon
burin nè mana goto, na lon m'ndi
m'ag ɓaitö a nè, dé mad andt nömt.»
8 Jésus ela an: «I ɓai doṇ, un nyato'i,
na ɓa ning!» 9 Tentenbè dé inön ngah
lafia, un nyato'n, na ɓa ning.
Ndöatinön i ndö takò. 10 Kitö
iṇten Juifg elin nè dé'n yoot, annan:
«Ndö iṇten i ndö takò, i gorobatal kad
un nyato'i.» 11 Dé inön turdi an:
«Dé'n adm lafia la, elm ad m'un nyato'm
na ki m'ɓa ning.» 12 Ndijèna annan:
«Dé'n eli kad i un nyato'i na i ɓa ning
yé, i nö a?» 13 Na dé'n yoot yé, ger i

4:44 Mat 13:57; Marc 6:4; Luc 4:24
4:45 Jean 2:23
4:46 Jean 2:1–11
5:10 Neh 13:19; Jér 17:21

nö wa al, kitö Jésus tor ron kö, kita
kooss dég ịṇn loatinön.
14 Go nyagt ịṇten Jésus ndoda kam
kuj ndub Luḅaht, ela an: «O maj! I
ngah lafia, ot ra majal gog na ḅéta
nya kimajal ki toi ịṇten rai!» 15 Dé
inön aou el Juifg i Jésus la adn lafia yé.
16 Kita ịṇten la Juifg dan nè ro Jésus
ndo, sahn tola kitö ra nyag ịṇten ki
ndö takò. 17 Na Jésus turdi an:
«Bobm ndi ra killà ḅaitö, miṇ tö
m'ndi m'ra killà.» 18 Kitö ịṇten Juifg
sahn nè tola ki toi, kitö toi dö ndö
takò haṇ kirabè al, na kitö kun in kun
Luḅah Bobn tö, tel ron assna ki
Luḅah.

Jésus or gir ta tog lo Ngwon Luḅah

19 Kitö ịṇten la Jésus un ta el'ndi
an: «Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
Ngwon ra tog kun nya mad kidön
ra al, na nya'n ndi o Bob ndi ra yé
taṇ. Kitö nya ki ri ki Bob ndi ra, nya
inön la Ngwon ndi ra titbè ho yé.
20 Kitö Bob ndi tar Ngwon, ndi oja
nyag tubè ịṇgin ịṇ kiḅé kidön ndi ra
tö; a oja killàg kibo toi ịṇginten tö,
kitökad taa yasi'n. 21 Kitö tit ki Bob
ndi ad'n ngékwoig ḅain, ad'di kum-
kajir yé, titbè tö la Ngwon ndi
ad'n kumkajir ịṇgin ndig kad'di ho yé.
22 Kitö Bob ndi gang ta dö dét mad al,
na la takigang tubè ji Ngwont;
23 kitökad dég tubè ossin gön Ngwon
tit ki ndi ossin nè gön Bob yé bè.
Dé'n ndi oss gön Ngwon al a nè, ndi
oss gön Bob in laa yé al ho.
24 Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
dé'n ndi o dö ta lom, ndi ad rota
Ngèlam tö ho a nè, ndi ki kumkajir
kimbaṇ kinöt, ndi ré lo takigangt al,
na toi kam kwoit ki kumkajirt woi.
25 Rota rota la m'ndi m'elsi yé; kaglo
ndi ré nö, tajigla ré woi tö, lon ngé-
kwoig a on ndi Ngwon Luḅah; ịṇgin
a on dö tö a telin kumkajir. 26 Kitö
tit ki Bob ndi'n ki kumkajir kamnt
kidön yé, titbè tö la ad Ngwon'n
ndi'n ki kumkajir kamnt kidön ho yé;
27 ada tog kad gang'n ta tö, kitö i
Ngwon-dé. 28 Ot kadin yasi dö
ịṇtinten; kitö kaglo ndi ré nö, lon dég
ịṇn ton kam ḅadgt a on dö ndia, 29 a
tén tö. Ngéramajg a ḅain kitökad
ndin ki dödi doṇ; na ngéramajalg a
ḅain kitökad gangin ta dödit.»

Ngémanajg ịṇgin man naj dö Jésust

30 «M'ra tog kun nya mad kidöm
m'ra al, na tit ki m'ndi m'o'n dö ro
Luḅaht yé, titbè tö la m'gang'n ta ho
yé. Takigang ki m'gang i gorobat, kitö
m'ndi m'ra kigo ndigt lom al, na kigo
ndigt lo Ngèlam. 31 Iṇla m'ndi m'ma
naj dö romt a nè, naj lom i naj kirota
al. 32 Kimad ndi nö, ndi mam naj;
m'ger naj ki ndi mam i rota. 33 I lan
kiro Jeant, na iṇ ma naj dö rotat.
34 Na naj ki m'ta i kokiro dégt al. Na
m'ndi m'el ta ịṇten kitökad ajin nè.
35 Jean i tit lampe in ndan hort ad unj
njoinjoi; i ndigin ra ronel kunjat
ngwon siṇ tö. 36 Na m'ndi ki najkima
mad ki toi ki lo Jean; kitö killàg
inön ịṇn m'ndi m'ra, ndi mamin naj
Bob la lam yé. 37 Bob ki ngèlam tö,
mam naj. Iṇn i on dö ndia nja kira al,
i on takuma nja kira al tö. 38 Ta loa to
kamsit al kitö adin rota Luḅah ki
ngèlaa al. 39 I ndi ndion kam Maktubt
lo Luḅah, kitö on a annan, i ndin ki
kumkajir kimbaṇ kinöt kikam Mak-
tubt inön, na Maktub inön i ngèmam-
naj yé. 40 Titbè ká a nè, i ndigin ré
romt kad i ngahn kumkajir kijéjé al.
41 M'ta kossgön kokiro dégt al.
42 Na m'gersi, i ndin ki tar Luḅah
kamsit al. 43 M'ré kam tö Bobmt,
na i hömin kirosit al; na iṇla dé
kirang ré kam tönt ki koss dön a nè,
inön la a i höna kirosit yé. 44 Titbaiṇ
a i ran tog kad rota, iṇn ki i ndi ossin
gön'na, na i sahn kossgön ki ré kokiro
Luḅaht kirabèdo al a? 45 Ot kon
kannan, m'a m'un dösi ro Bobt, ngè-
kundösi ndi nö, ad i Moïse in i ndan
kamsi döat. 46 Ni adin rota Moïse a
nè, ni a admin rota ho, kitö Moïse
ndang ta da'n döm. 47 Na iṇla adin

5:29 Dan 12:2
5:33 Jean 1:19–27, 3:27–30
5:37 Mat 3:17; Marc 1:11; Luc 3:22

rota ta kindang loa al a nè, titbaiṇ a
adin rota takelm a?»

Jésus ad dég dubumi san nya

(O Matthieu 14:13–21, Marc 6:30–44,
Luc 9:10–17)

6 Go nyagt iṇten, Jésus aou gid
bahbo Galiléet, ad i bahbo Ti-
bériade. 2 Kooss dég on nyakojg
iṇn Jésus ra dö ngérotogt ad a ndulon
goa. 3 Jésus al dö mbalbot, ndi ber tit
nu nat ki ngéndoog lon. 4 Na Pâque
i nderbè, ad i fête lo Juifg. 5 Lon
Jésus un kumn kidoṇ o'n kooss dég ndi
rén kidönt yé, el Philippe an: «Koki rah
j'a ki ndugo pain kad dég inön san
a?» 6 Jésus el ta iṇten kad naṇ'n
Philippe n'o; kitö iṇ kiḅé kidön ger
nya'n a ra. 7 Philippe tur an: «Dé a
ndugo pain ki ass gursu in dé a ngah
lon ra killà ndö ḅujo j'ad'di kad dé
kirei ngah teṇteṇ ká'a, ass al.» 8 Kikira
ku ngéndoogt loa, ad i André ki
ngwonkoṇ Simon Pierre, ela an:
9 «Ngwon kidinga mad ndi nè, ndi ki
pain ki ra ki nyako l'orge mi, ki kanj
jo tö, na nyag inön i ri kitö dég
kingaiṇ titbè a?» 10 Jésus el an: «Adin
dég ndin ber!» Loatinön mu kimbool
i tit ngaiṇ. Ta a nè, dékidingag ndin
ber, assin dubumi. 11 Jésus öi pain
inön, ra merci Luḅah, ad dég iṇn ndin
ber; kegdi kanj titbè tö kigo ndigt
in kamdi ndig la ad'di yé. 12 Lon san
nya ndanin woi yé, el ngéndoog lon an:
«I kaouin budnyag ki naiṇ kinat, kitö-
kad nya mad nuj al!» 13 Kitö iṇten
kaouin nè kinat tö ho, öin bud pain ki
ra ki nyako l'orge mi inön ki naiṇ kinö
dégt iṇn san, rooss keh kilah gidaijo.
14 Lon dég on nyakoj in Jésus ra yé,
annan: «Rota, dé iṇràn i ngèkelta ki ta
Luḅaht inön ki ngèré döningt ká nö.»
15 Jésus ger ndi ran lo ré kad hön'n
ki lo ngètogt ki ndan'n ngart, ad or
ron kö kikiranbè, aou dö mbalbot.

Jésus ndia dö bahbot

(O Matthieu 14:22–33, Marc 6:45–52)

16 Lon lo sol woi yé, ngéndoog loa
riss aouin ta bahbot, 17 andin kam
to't, ndi gangin bahbo kitö kaou ḅébo
Capernaüm. Til dib woi, na Jésus ré
rodit al ḅaitö. 18 Nel la ki togn ad
man bahbo ḅai ngaiṇ. 19 Lon nelin to
ass kilomètre mi ké meheṇ yé, on
Jésus a ndia dö man bahbot, a ré
kidö to't, ad ḅoolin . 20 Na Jésus eldi
an: «I miṇ, ot ḅoolin!» 21 Kitö iṇten
ndigin kuna kikam to't; tentenbè to
té ta kumka't ki ndi aouint.

Dég sahn go Jésus

22 Loti go't, dég koossg iṇn naiṇin
gid bahbot ko nu yé, on to mad tit nu
al, na kikira in ngéndoog lo Jésus
andint yé taṇ. An Jésus and kam to't
inön nat ki ngéndoog lon al, na ngé-
ndoog kikiradibè la aouin yé. 23 Na
to madg rén koki Tibériadet nderbè
kikad lo't in Braḅé ra'n merci Luḅah
kitö pain ad dég san. 24 Lon dég
koossg on Jésus nöbè al, ké ngéndoog
loa yé, iṇn kiḅég kidödi andin kam
to'gt, aouin ḅébo Capernaümt, sahn
go Jésus.

Jésus i nyasa ki ngèkad kumkajir

25 Lon ngahna gid bahbot yé, elina
annan: «Rabbi, dökàd ki ri i ré nèbè
a?» 26 Jésus turdi an: «Rota rota la
m'ndi m'elsi yé; i ndi sahn gom kitö
ko ki i on nyakojg al, na kitö sa ki i san
pain i ndanin. 27 Ot ran killà kitö
nyasa in ndi nuj, na ran killà kitö
nyasa ki to kinönt ki kumkajirt
kimbaṇ kinöt, in Ngwon-dé a adsi!
kitö iṇ la Bob ad i Luḅah merkéa ki
merké ki oj dö tog lon kidöat. 28 Kitö
iṇten elina annan: «Ká ki ra ri kad ki
ra'n killàg lo Luḅah a?» 29 Jésus turdi
an: «Killà lo Luḅah laten: ki i adin
rota dé'n Luḅah laa.» 30 Na elina
annan: «Nyakoj ki ri a i ra kitökad ki
j'o j'ad'n rota a? Ri a i ra a? 31 Bobjig
kimari san nyasa ki töa i *manne
kam kort; tit ki ndangin nè kam
Maktubt, "ad'di nyasa ki ré koki doṇ
döraṇt san."» 32 Kitö iṇten Jésus eldi

6:31 Té 16:4, 15; Ps 78:24

an: «Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
Moïse adsi nyasa ki ngèré koki doṇ
döraṇt al; na Bobm la ndi adsi nyasa
ki ngèré koki doṇ döraṇt yé, ad i nyasa
kijéjé. 33 Kitö nyasa ki Luḅah ndi ad
dé yé, i ngèriss koki doṇ döraṇt, i ngè-
kad kumkajir dég ki döningt nè.»
34 Kitö iṇten elina annan: «Braḅé, ad'ji
nyasa inön kindögndögbè!» 35 Jésus
eldi an: «Miṇ la miṇ nyasa ki ngèkad
kumkajir yé; dé'n ndi ré romt a nè,
ḅo a oṇa gog al kinöt; dé'n ndi adm
rota tö a nè, kinda a oṇa gog al kinöt
tö.

36 Na m'elsi, ké o'min woi ká a nè,
i adin rota al. 37 Dég tubè iṇgin Bobm
ndi admdi a rén romt; dé'n ndi ré
romt a nè, m'a m'tuḅa kö al kinöt;
38 Kitö m'riss koki doṇ döraṇt, kad
m'ra kigo ndigt lom al, na kigo ndigt
lo Ngèlam. 39 Iṇten la i ndig lo Ngèlam,
kad kikira ku iṇgtin admdi té jimt so
al, na ki m'ada ḅai lo kwoit kam ndöt
kidöboit. 40 Kitö nya ki Bobm ndig
laten: ndig kad dé kirei'n ndi o Ngwon,
ndi ada rota tö a nè, ki ngah kumkajir
kimbaṇ kinöt; miṇ tö m'a m'ada ḅai
lo kwoit kam ndöt kidöboit.»

41 Kita ta iṇten Juifg nyurin nè
döat, kitö kel ki el an; niṇ la niṇ
nyasa ki riss koki doṇ döraṇt yé.
42 Elin tö annan: «Ké dé indin i Jésus
ki ngwon Joseph in ki ger boba ki
koṇa yé al é? Titbaiṇ tajigla ndi el an;
n'riss koki doṇ döraṇt a?» 43 Jésus
turdi an: «Ot nyurin ta kinasit! 44 Dé
ki ra tog ré romt goto, na iṇla Bob ki
Ngèlam ora taṇ; miṇ tö m'a m'ada ḅai
lo kwoit kam ndöt kidöboit. 45 Ngé-
kelta ki ta Luḅaht ndangin ta iṇten
kam maktubgt lodi; "iṅn tubè a iṅn
ngéndoonya ro Luḅaht." Dé kirei'n
nel mbin kiro Bobt, na ndoo nya roat
tö a nè, ndi ré romt. 46 Dé mad ki o
Bob ki kumn bè goto, na in haṇ ré
kokiro Luḅaht kirabè taṇ, iṇ la o
Bob yé.

47 Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
dé'n ndi adm rota a nè, ndi ki kumkaj-
ir kimbaṇ kinöt. 48 Miṇ nyasa ki nge-
kad dég kumkajir. 49 Bobsig san
nyasa ki töa i manne kam kort, na
woin. 50 Nyasa ki ngèriss koki doṇ
döraṇt yé, dé ki sa nyasa iṇten a woi
al. 51 Miṇ nyasa kikumkajir ki ngèriss
koki doṇ döraṇt. Iṇla dé mad ndi sa
nyasa iṇten a nè, ndi kumkajir mbaṇ
kinönt; nyasa ki m'a m'ad i daṇrom
ki m'a m'ad kitökad dég ki döningt
ndin nè kumkajir.»

52 Kitö iṇten Juifg gakin nè na,
annan: «Titbaiṇ dé indin ra tog
kad'ji daṇn kad ki sa a?» 53 Jésus eldi
an: «Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
iṇla i ndi san daṇ Ngwon-dé, ndi
aiṇin mossa al tö a nè, kumkajir
goto kamsit. 54 Dé'n ndi sa daṇm ndi
aiṇ mossm tö a nè, ndi ki kumkajir
kimbaṇ kinönt; m'a m'ada ḅai lo
kwoit kam ndöt kidöboit tö. 55 Kitö
daṇm i nyasa kijéjé, mossm tö i
nyakaiṇ kijéjé. 56 Dé'n ndi sa daṇm,
ndi aiṇ mossm tö a nè, ndi kikammt,
miṇ tö m'ndi kikamat. 57 Tit ki Bob ki
ngèkumkajir lam'n yé, m'ndi kumkaj-
ir kitakul Bob tö; titbè tö la dé'n ndi
sam a nè, dé inön ndi kumkajir kita-
kulm. 58 Iṇten la i nyasa ki ngèriss
koki doṇ döraṇt yé; i tit ki nyasa ki
kasig san na woin nö al. Dé'n ndi sa
nyasa iṇten a nè ndi'n kumkajir mbaṇ
kinönt.» 59 Jésus el tag inön kam kuj
kaounat lo Juifg, lon ndoo'n dég kam
ḅébo Capernaümt.

Takel Jésus i Ndil, i kumkajir tö

60 Lon on dö ta iṇten yé, dég
ngaiṇbè ku ngéndoogt loa elin annan:
«Ta iṇten ngang dum; nö ra tog ko
dö a?» 61 Na Jésus ger kamnt ngé-
ndoog loa ndi nyurin dö tat inön, eldi
an: «Ta iṇten rasi ad i ndigin tel
kigog a? 62 Ká'n iṇla on Ngwon-dé
ndi aou doṇ döraṇt londiat kimari yé?
63 Ndil la ndi ad kumkajir yé, daṇro
ass ta nya mad al. Tag ki m'ndi
m'elsi i Ndil, i kumkajir tö. 64 Titbè
ká a nè, kimadg ndin kusit la iṇgin ndi
adin rota al.» Kitö Jésus ger lo ya-
ḅoodat nu ké nög ndi adin rota al;
ger dé'n a lan ji madngétagt tö. 65 El

6:45 Es 54:13

tö an: «Kita iṇten la m'elsi'n yé, dé
mad ki ra tog ré romt goto, na iṇla
Bob ada taṇ.»
66 Kita ta iṇten dég ngaiṇbè ku
ngéndoogt loa torin nè rodi kigog,
aouin sia gog al ta. 67 Kamla Jésus el
ngéndoog lon kikilah gidaijo an:
«I ndigin kaou ho?» 68 Simon Pierre
tur an: «Braḅé, ká ki j'aou ro nöt a?
Iń la i ndi ki ta kumkajir kimbaṇ
kinöt yé. 69 Jiṇ tö j'ad rota woi, ki ger
koikoi tö iń Ngèkunjrang lo Luḅah».
70 Jésus turdi an: «I miṇ m'mbedsi
kikilah gidaijo al é? Na kikira kusit i
ngèdiable.» 71 Ndi el ta lo Judas
ngwon Simon Iscariote, kitö iṇ la a
laa ji madngétagt yé, i kikira ku
kikilah gidaijot.

Jésus el ta ki ngankoṇn

7 Go nyagt iṇten, Jésus a la go log
kam döning Galiléet; ndig la go
log kam döning Judéet al, kitö Juifg
sahn rob tola. 2 Fête lo Juifg, ad i
*Fête Kuj-kamg i nderbè. 3 Ngan-
koṇa elina annan: «I ḅai nèbè, aou
döning Judéet kitökad ngéndoog loi on
killàg ki i ndi ra! 4 Kitö dé ki ra nya
gid tilt goto, lon iṇ kiḅé kidoṇ ndig
kad dég gerin'n tiga wang. Tit ká'n
haṇ i ndi i ra'n nyag iṇten a nè, oj roi
ad dég ki döningt nè on.» 5 Kitö ké
ngankoṇa ká a nè, adina rota al.
6 Jésus eldi an: «Kaglo lom ré al ḅaitö,
na iṇn ta a nè, kaglo losi ass kindög-
ndögbè. 7 Dég ki döningt nè ran tog
koss'si ta al; na miṇ la ndi ossmin ta
yé, kitö m'ndi m'ma naj kidödit,
m'an, killàg lodi i kimajal. 8 I aouin
fête nyasi; na miṇ m'a m'aou fête al
ḅaitö, kitö kaglo lom ass al ḅaitö.»
9 Jésus eldi ta iṇten, ndi döning Gali-
léet.

Jésus aou *fêtet kam ḅébo Jérusalemt

10 Na lon ngankoṇa aouin *fête
woi yé, kamla iṇ kiḅé aou ho yé.
Aou tiga wang al, na tit ki gid tilt bè
taṇ. 11 Juifg sahna lo fêtet, annan: «I
rah a?» 12 Nyur kingutngut ḅai ki dég
koossgt döat; kimadg annan, i dé
kimaj; kimadg tö annan, bè al na
ndi uṇg kooss dég mut ta kuṇg.
13 Titbè ká a nè, dé ki kel ta loa ki
kam kimissmiss tiga wang goto, kita
ḅool Juifg.
14 Na lon té'n fêtet yé, Jésus aou
kam kuj ndub Luḅaht, rà ndoo dég.
15 Taa ya Juifg ad annan: «Dé indin
ndoo nya nja kira al, titbaiṇ ger
maktub wa?» 16 Kitö iṇten Jésus turdi
an: «Nyandoo ki m'ndi m'ndoo dég yé,
i lom al, na i lo Ngèlam. 17 Iṇla dé
mad ndig ki ṇ'ra go ndigt lo Luḅah a
nè, iṇ la a ger ké nyandoo lom ki
m'ndi m'ndoo dég i kokiro Luḅaht, ké
m'ndi m'un kidöm m'el. 18 Dé ki ngè-
kun ta kel kidön a nè, kossgön ki koss
dön la ndi sah yé; na dé ki ndig kad
ngèlaa ngah kossgön a nè, dé inön i dé
kiro, nya mad kidannaseou-al goto
roat. 19 Ké Moïse adsi Mberkinda al
é? Na dé kikira kusit ki ra kigo Mber-
kindat goto. Kitöri ḅai i ndi sahn nè
rob tolm a?» 20 Dég koossg turina an-
nan: «Ndil kimajal i kamit; nö sah
rob toli a?» 21 Jésus turdi an: «Killà
kikiran m'ra, la taa ndi yasi tubè yé.
22 Moïse adsi *gajkija; i kokiro Moïset
al, na i kokiro bira bobgt taṇ, kita
iṇten la i ndi jan nè gaj dé ki ndö takò
yé. 23 Iṇla jan gaj dé ki ndö takò kitö-
kad toi dö Mberkinda lo Moïse al a nè,
kitöri ḅai i ndi ran nè wong dömt,
kitö kad ki m'ad dé lafia kitaagbè ki
ndö takò a? 24 Ot gangin ta kigo ko
takumt, na i gangin ta kigorobat!»

Jésus i Messie wa?

25 Kitö iṇten dég madg ku ngéndi
ḅébo Jérusalem elin annan: «Ké indin
i dé'n sahn rob tola al é? 26 On! ndi
el ta ki kam kimissmiss tiga wakis, na
elina ta mad al. Rota, mbaiḅég gerin
takiṇa i Christ wan? 27 Na jiṇ ki ger
lo in dé indin té't, na lon Christ ré
a nè, dé ká ger ko lo in té't goto.»

6:68–69 Mat 16:16; Marc 8:29; Luc 9:20
7:2 Lév 23:34; Deut 16:13
7:22 Ya 17:10; Lév 12:3
7:23 Jean 5:9

28 Lon Jésus ndi ndoo dég kam kuj
ndub Lụbaht yé, ko ki ndin kibo an:
«I germin a? I gerin ko lo ki m'té't tö
a? M'ré ki döm al, na Ngèlam i
ngèrota; i gerina al. 29 Miṇ m'gera;
kitö m'té ko roat, iṇ la lam tö yé.»
30 Kitö iṇten sahn nè rob höa, na dé
ki nda jin döat goto, kitö kaglo loa
ass al ḅaitö. 31 Titbè ká a nè, dég
ngaiṇbè ku koossgt adina rota, annan:
«Lon Christ ré a nè, a ra nyakojg ki toi
iṇginten iṇn dé iṇràn ndi ra a?»

Pharisig lan gardeg kad hön Jésus

32 Pharisig on dö kooss dég ndi elin
ta nyag inön ki ndidi kiber kidö
Jésust yé; ad ngéjamosskadkari kibog
ki Pharisig lan gardeg kad höna.
33 Kitö iṇten Jésus el'n an: «M'a m'ndi
nat sési ndö teṇbè ḅaitö, kamla m'a
m'aou ro Ngèlamt yé. 34 A i sahmin,
na a i ngahmin al; lo ki m'a m'ndit yé,
i ran tog kaout al.» 35 Kitö iṇten
Juifg elin nè na kinadit annan: «Dé
iṇràn a aou lo ki rah haṇ j'a ki ngaah
al a? Ká a aou ro Juifgt ki tiṇn'na
ku Grecgt ki n'ndoo Grecg é? 36 Gir
ta iṇten i ri in el an; j'a ki saah na j'a
ki ngaah al; lo in iṇt, ki ra tog kaout
al a?»

Ta dö bahgt ki man kumkajir

37 Dö ndöt kidöboit, ad i ndö kibo
lo fête, Jésus ḅai rà doṇ, ko ki ndin
kibo, an: «Iṇla kinda oṇ dé mad a nè,
ki ré romt, ki aiṇ! 38 Dé'n ndi adm
rota a nè, kokamat la bahg ki man
kumkajir a tént yé, tit ki ta kikam
Maktubt el'n.» 39 Jésus el ta iṇten
da'n dö Ndil kikunjrang in ngékada-
rota a tan; kitö ad Ndil al ḅaitö, kitö
Jésus aou doṇ ta kossgön al ḅaitö.

Dég koossg gangin'na jo dö tat lo Jésus

40 Kitö iṇten, dég madg ngaiṇbè ku
koossgt, lon on dö ta iṇten yé, elin
annan: «Rota, dé iṇràn i ngèkelta ki ta
Lụbaht ká nö.» 41 Kimadg annan:
«Iṇràn i Christ.» Na kimadg annan:
«Hai! Christ a té koki döning Galiléet
é? 42 Ta kikam Maktubt an, Christ a
té kokam nganka Davidt ki ḅé
Bethléhemt tö, ad i ngwon ḅé ki
David ndit mari yé al é?» 43 Kitö
iṇten dég koossg gangin'na jo dö tat
loa. 44 Kimadg kudit ndigin höa, na
dé ki nda jin döat goto.

Mbaiḅég lo Juifg mbatin kadrota ta lo Jésus

45 Gardeg tel rén ro ngéjamoss-
kadkari kibogt ki Pharisig. Iṇn tö
elindi annan: «Kitöri i rén nè sia al a?»
46 Gardeg turin annan: «J'o dé ki ngè-
kel ta titbè nja kira goto.» 47 Pharisig
turindi annan: «Mbaṇ iṇn tö, i son
mut é? 48 Kimadg ndin nö ku mbai-
ḅégt ké ku Pharisigt iṇgin adina rota a?
49 Na dég koossg indin iṇgin gerin
Mberkinda al yé, ndol i dödit.» 50 Ni-
codème, in aou ro Jésust ndö mari i
kikira kudit yé, eldi an: 51 «Mberkinda
loji ndi gang ta dö dét ketté kanj ko
ta ki taat, kanj ger nya in ndi ra a?»
52 Turina annan: «Iṇ tö iṇ dé ki döning
Galilée a? I ndio kam Maktubt, o
ngèkelta ki ta Lụbaht ki té koki döning
Galiléet goto.»
53 Dé kirei ká un rob ki ḅé lon.

Ta lo dékideṇ ki ngèhö-maru

8 Jésus aou dö mbalbot. 2 Kisiṇ
rititi tel ré and kam kuj ndub
Lụbaht gog. Dég tubè rén roat.
Jésus ndi ber, ndi ndoodi. 3 *Ngé-
ndoo-maktubg ki Pharisig rén ki
dékideṇ mad in höna ki ngau, adina
rà dandit, 4 kamla elin Jésus annan:
«Ngèndoo-dég, dékideṇ iṇràn yé, höna
dö ḅit ki ngau. 5 Moïse ndaji mber
kam Mberkindat loa kad ki tila
dékideṇ kitit iṇràn bè ki mbal; na iṇ,
an ri a?» 6 Elin ta iṇten kad höna nè
ki ta, kitökad ngahn nè lo kun dö
Jésus. Na Jésus ned kiber, ndang nya
mad döningt ki ngwon jin. 7 Na lon

7:37 Lév 23:36
7:38 Es 44:3
7:42 Mic 5:1
7:50 Jean 3:1–2
8:5 Lév 20:10; Deut 22:22–24

ndi ndijèna kidötdöt yé, sira ron kidoṇ, eldi an: «Dé'n ra majal nja kira al kusit a nè, ki laa ki mbal kidassa!» [8] Tel ned kiber, ndang dö ningt ki ngwon jin gog ḅaitö. [9] Lon on dö ta iṇten yé, dég inön tén kira kira mban gira dö kibogt mbaṇ ki kidöboit, na nyan Jésus kikiraabè ki dékideṇ inön tö lo't in rà dandit ketté. [10] Kamla Jésus sira ron kidoṇ, ela an: «Ngékundöi iṇn rah a? Dé ki höi ki ta goto a?» [11] Dékideṇ tur an: «Goto, Braḅé.» Jésus ela an: «Miṇ tö, m'höi ki ta al, aou! na ot ra majal gog ta!»

Jésus i kunj dég ki döningt nè

12 Jésus tel eldi ta an: «Miṇ la miṇ kunj dég ki döningt nè yé, dé'n ndulo gom a nè, a ndia kam tilt al kinöt, na a ngah kunj kumkajir.» [13] Kitö iṇten Pharisig elina annan: «I ndi ma naj dö roit, najkima loi i rota al.» [14] Jésus turdi an: «Ké nèni m'ma naj dö romt ká a nè, najkima lom i rota; kitö m'ger lo ki m'té't ki lo ki m'ndi m'aout. Na i gerin lo ki m'té't al ké lo ki m'ndi m'aout. [15] I ndi gangin ta kigo daṇrot, na miṇ m'ndi m'gang ta dö dét mad al. [16] Ké nèni m'ndi m'gang ta ká a nè, takigang lom i rota, kitö miṇ kikirambè al na Bob ki ngèlam i nat sém. [17] Ta iṇten i kidang kam Mberkindat losi: "najkima lo dég kijo i rota." [18] Miṇ m'ma naj dö romt, Bob ki ngèlam ndi ma naj dömt tö.» [19] Kita iṇten ndijèna annan: «Bobi i rah a?» Jésus tur an: «I gerin ké miṇ ké Bobm al. Nèni germin a nè, nèni i gerin Bobm ho.»

20 Jésus el tag inön lon ndi ndoo'n dég kam kuj ndub Luḅaht, lo sanduk nart. Na dé ki höa goto kitö kaglo loa ass al ḅaitö.

Jésus el dég an, n'ndi n'aou lo't in dég inön ran tog kaout al

21 Kitö iṇten Jésus tel eldi an: «M'ndi m'aou, a i sahmin, na a woin kam majalt losi. Lo ki m'ndi m'aout i ran tog té't al.» [22] Kita ta inön Juifg annan: «A tol ron a? kitö el an, lo ki n'ndi n'aout ki ra tog té't al.» [23] Jésus eldi an: «Iṇn kiber, miṇ kidoṇ. Iṇn ki döningt iṇràn, miṇ ki döningt iṇràn al. [24] Kitö iṇten la m'elsi'n m'an, a woin kam majalgt losi yé; kitö iṇla adin rota "Miṇ la i miṇ" al a nè, a woin kam majalgt losi.» [25] Ndijèna annan: «Iṇ nö a?» Jésus turdi an: «Miṇ dagro inön in m'elsi lo yaḅoodat nu. [26] M'aou ki tag ngaiṇbè kikad m'el dösit ki tag ngaiṇbè kikad m'gang dösit tö; na Ngèlam i ngèrota; nyag iṇn m'o taat, nyag inön la m'ndi m'el dég ki döningt nè koon yé.»

27 Dég on i ta lo Bob haṇ el al. [28] Kitö iṇten Jésus el'n an: «Lon a unin Ngwon-dé kidoṇ woi, kamla a i gerin koikoi "Miṇ la i miṇ" yé, a i gerin m'ndi m'un kidöm m'ra al; na tit ki Bob ndoom'n titbè tö la m'ndi m'el'n ta yé. [29] Ngèlam i nat sém tö, nyam kikiram al; kitö m'ndi m'ra nyag ki nela kindögbè.» [30] Lon ndi el tag inön ḅaitö yé, dég ngaiṇbè adina rota.

Jésus el ta dö ta nya doṇt dö ra ḅert lo majal

31 Kamla Jésus el Juifg iṇgin adina rota an: «Iṇla i ndin kikam tat lom a nè, iṇn ngéndoog lom kirota, [32] a i gerin rota, rota tö a ta nyasi doṇ. [33] Turina annan: «Jiṇ nganka Abraham, ki ra ḅer lo dé mad nja kira al; titbaiṇ i ndi el an, a ta nyajin doṇ a?» [34] Jésus turdi an: «Rota rota la m'ndi m'elsi yé, dé kirei'n hö ra majal a nè, i ḅer lo majal. [35] Ḅer ta, ndi kikam kujt mbaṇ kinönt al; ngwon la a ndit mbaṇ kinönt yé. [36] Titbè tö la, iṇla ngwon a ta nyasi doṇ a nè, a i ndin ki ta nya doṇ kirota. [37] M'ger iṇn nganka Abraham, na i ndi sahn rob tolm, kitö ta lom ngah lo kamsit al. [38] M'el ta nya'n m'o ro Bobmt; na iṇn i ndi ran nya'n on dö kokiro bobsit.»

39 Turina annan: «Bobji i Abra-

8:12 Mat 5:14; Jean 9:5
8:13 Jean 5:31
8:33 Mat 3:9; Luc 3:8

ham.» Jésus eldi an: «Nèni iṇn ngan
Abraham a nè, a i ran killàg iṇn
Abraham ra. 40 Na tajigla i ndi sahn
rob tolm, miṇ dė'n m'elsi rota, in
m'o ro Luḅaht. Abraham ra bè al.
41 I ndi ran killàg lo bobsi.» Elina
annan: «Ooj'jin kigo bent al; bobji i
kira ad i Luḅah.» 42 Jésus eldi an:
«Nèni Luḅah i Bobsi a nè, ni i tarmin
kitö m'té kam Luḅaht la m'ré yé;
kitö m'rė kidöm al, na iṇ la lam yé.
43 Kitöri i gerin nè gir takelm al a?
Kitö i ran tog kon dö ta lom al. 44 I
tén kokiro bobsit ad i Diable, i kigo
ndigt losi kad i ran kigo nyurkoṇgt
lo bobsi. Bobsi i ngètol-dėg lo ya-
ḅoodat nu, rà dö rotat al, kitö rota
goto kamat. Lon ndi el takibal a nè,
ndi un kidön, kitö i ngètakibal. 45 Na
miṇ i admin rota al kitö m'ndi m'el
rota. 46 Nö kusit la ra tog köm ki ta
dö majalt a? Iṇla m'ndi m'el rota a nè,
kitöri admin nè rota al a? 47 Dė'n i lo
Luḅah a nè, ndi o dö ta lo Luḅah.
Kitö iṇten la on nè dö al yė, kitö iṇn
lo Luḅah al.»

Jėsus i kibo toi Abraham

48 Juifg turina annan: «J'el goot
haṇ j'an iṇ dé ki Samarie, ndil kimajal
i kamit tö al é?» 49 Jésus tur an: «Ndil
kimajal goto kammt, na m'ndi m'oss
gön Bobm ta koss, na i ndi lan rosol
dömt. 50 Miṇ m'ndi m'sah kad m'ad
töm ko miṇ kibė al, Ngèsaah ndi nö,
ndi gang ta tö. 51 Rota rota la m'ndi
m'elsi yé; iṇla dė ngoṇm go ta lom a
nè, a o kwoi ki nja kira al bat.»
52 Juifg elina annan: «Tajigla ki ger
jéjé ndil kimajal i kamt. Abraham
woi, ngékelta ki ta Luḅaht tö woin; na
i ndi el an, iṇla dė ngoṇm go ta loi a
nè, a o kwoi ki nja kira al bat. 53 Kė
iṇ kibo toi bobji Abraham in woi a?
Ngékelta ki ta Luḅaht woin tö. I tel
roi nö't a?» 54 Jėsus tur an: «Iṇla
m'ndi m'ad töm ko miṇ kibé a nè,
töko lom i nya kikari, Bobm la ndi ad
töm ko yė, Iṇ in i ndi kunina Luḅah
losi. 55 I gerina al; na miṇ m'gera maj.
Iṇla m'an, m'gera maj al a nè, m'a
miṇ ngètakibal titsi; na m'gera maj,
m'ndi m'ngoṇm go ta loa tö. 56 Bobsi
Abraham ḅa ta kul kitökad a o ndöm,
na oa, ra ronel döt tö.» 57 Juifg elina
annan: «I ra ḅal dömi al ḅaitö yė, la o
Abraham ki gė é?» 58 Jėsus eldi an:
«Rota rota la m'ndi m'elsi yė, lon
oojin Abraham al ḅaitö, "Miṇ" nö.»
59 Kitö iṇten öin mbalg kad tilana nè,
na Jésus ya ron, tė kam kuj ndub
Luḅaht kö.

Jėsus ad mundo o lo

9 Jėsus ndi toi, o dė mad in oojina
ki mundo. 2 Ngéndoog loa ndij-
èna annan: «Rabbi, nö ra majal haṇ
ad oojin nè dė indin ki mundo, iṇ kė
ngėkoojag a?» 3 Jėsus tur an: «Dė
indin haṇ ra majal al, kė ngėkoojag, na
i mundo kitökad tog killà lo Luḅah
tė kamat ad dėg on. 4 Kari na m'a
m'ra killàg lo Ngèlam lon kàd ra'n
kari ḅaitö; lo kidib ndi rė, in dė ra tog
ra killàt al. 5 Lon miṇ döningt ḅaitö
yė, miṇ kunj dėg ki döningt.» 6 Lon
el ta iṇten yė, tib hortan döningt,
löi'n bor, kamla or bor inön kum
mundot yė, 7 ela an: «Aou, tugo kumi
kam kart ki töa i Siloė!» (Gir ta Siloė i
titbè; I ki la ta la.) Mundo inön aou
tugo kumnt, tel ré ndi o lo.
8 Madḅėag ki dėg iṇn ona mari i
ngèkönya yė, annan: «Ké iṇ kà'n haṇ
ndi ber ndi kö nya kà nö al a?»
9 Kimadg annan: «I roa ki roa.»
Kimadg tö annan: «A'a, i dé ki titna
sia.» Na iṇ kiḅė el an: «I miṇ.» 10 Kitö
iṇten elina annan: «Titbaiṇ tėn nè
kumi a?» 11 Tur an: «Dė kä'n haṇ a
kunina Jésus nö la, löi bor, or kummt,
na elm ki m'aou Siloé, ki m'tugo
kumm. Ta a nè, m'aou m'tugo tit,
m'ngah ko lo.» 12 Elina annan: «Dė
inön i rah a?» El an: «M'ger al.»

Pharisig nderin gir ta lo mundo in ngah ko lo

13 Dė'n i mundo mari yė, aouin sia
ro Pharisigt. 14 Ndö ki Jėsus löi bor,

9:5 Mat 5:14; Jean 8:12

té'n kuma yé, i ndö takò. 15 Kitö
iṇten Pharisig tel ndijèna nè titbaiṇ
ngah'n ko lo. Eldi an; or bor kumnt,
n'tugo, na n'ndi n'o lo. 16 Dö tat inön
kimadg ku Pharisigt annan: «Dé inön
i kokiro Luḅaht al, kitö ngoṇm go ndö
takò al.» Na kimadg annan: «Titbaiṇ
dé ki ngèramajal ra tog ra nyakojg
kitit iṇginön a?» Kitö iṇten gangin nè
na jo. 17 Kamla tel ndijèn mundo
annan: «Iṇ́ yé, ta loi i ri döat, tit ká'n
haṇ té'n kumi yé a?» Tur an: «I ngè-
kelta ki ta Luḅaht.»
18 Titbè ká a nè, Juifg adin rota i
mundo kimari haṇ ngah ko lo al,
mbaṇ ad kunin ngékooj dé inön in
ngah ko lo kamtaṇ. 19 Ndijèndi annan:
«Indin yé, i ngwonsi ká'n haṇ annan
oojina ki mundo ká la a? Titbaiṇ ndi o
lo tajigla a?» 20 Ngékoojag turin annan
«Ki ger indin i ngwonji, oojina ki
mundo tö; 21 na titbaiṇ ndi o lo
tajigla, ki ger al; ké ngèté kuma tö, ki
gera al. I ndijèna kidöa, i dé ki tog
gang; ki el ta lon kidön.» 22 Ngé-
koojag elin tag inön kitö ndi ḅoolin;
kitö Juifg ndan tadi nat ketté woi; iṇla
dé mad el ta kitiga wakis an, Jésus
i Christ a nè, ki n'tuḅana kö kam
kuj kaounat lodi. 23 Kitö iṇten ngé-
koojag annan: «I dé ki tog gang; i
ndijèna kidöa!»
24 Pharisig tel kunin dé inön in i
mundo mari kirodit gog ḅaitö, elina
annan: «Ad kossgön Luḅah! Jiṇ ki
ger dé inön i ngèramajal.» 25 Tur an:
«Ké i ngèramajal ká a nè, m'ger al;
nya kirabè la m'ger yé, miṇ mundo, na
tajigla m'ndi m'o lo.» 26 Elina annan:
«Ra ri séi? titbaiṇ té'n kumi a?»
27 Turdi an: «M'elsi woi, na on dö al;
kitöri i ndigin ki on nè dö gog tö a?
I ndig ki i telin ngéndoog loa ho a?»
28 Tajina mbiting, annan: «Iṇ́ la i ngè-
ndoo loa yé, na jiṇ, jiṇ ngéndoog lo
Moïse. 29 Ki ger Luḅah el ta ki
Moïse, na dé inön ta, ki ger lo ki té't
al.» 30 Dé inön turdi an: «Aṇ, iṇten i
nya kiya la, i gerin lo ki té't al, iṇ tö
té kumm. 31 Ki ger Luḅah ndi o dö
kö lo ngéramajalg al; na iṇla dé mad
nyaraa i kigo lo Luḅaht, ndi ra go
ndigt loa tö a nè, iṇ la Luḅah ndi o dö
kö loa yé. 32 Lo-lagir döningt nu
dé ki o hoi dé ki té kum dé'n oojina ki
mundo goto. 33 Iṇla dé inön i kokiro
Luḅaht al a nè, ra tog ra nya mad al.»
34 Turina annan: «Oojiin kitaagbè kam
majalgt, yéla i ndi ndooji a?» Tuḅana
kö.

Dég madg iṇn mundo kigo ndilt

35 Jésus o hoi tuḅa ki tuḅana kö.
Lon Jésus ndoda yé, ela an: «I ndi ad
rota Ngwon-dé a?» 36 Dé inön tur an:
«Braḅé, i nö haṇ kad ki m'ada rota?»
37 Jésus ela an: «Oa, dé'n rà eli ta nö,
i iṇ.» 38 Dé inön el an: «Braḅé, m'ad
rota,» na oss dön ber nöat.
39 Kamla Jésus el an: «Kitö ta
kigang la m'ré'n döningt nè yé, kad
iṇgin on lo al a nè, ki on lo; kad iṇgin
ndi on lo tö a nè, ki telin mundo.»
40 Pharisi madg ki iṇn nat sia yé, on
dö ta iṇten, elina annan: «Jiṇ yé, jiṇ
mundog tö ho a?» 41 Jésus eldi an:
«Nèni iṇn mundog a nè, ni majal
losi goto, na tajigla i ndi annan, i ndi
on lo; kitö iṇten majal losi to'n
lotont.»

Terta dö ngèngoṇmbatgt

10 «Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
dé'n ndi and kinga batgt ki
tabit al, na ndi al ki rob kirang a nè,
i ngèḅoog ki ngèkumrob tö. 2 Na
dé'n ndi and ki tabit a nè, i ngè-
ngoṇmbatg. 3 Ngèngoṇm tabit ndi
té ada; *batg ndi on dö ndia; ndi kun
batg lon, kirei ki töa, ndi ordi tarob
kitiga. 4 Lon té ki ki lon'g kitiga tubè
woi yé, so nödit, batg a ndulon goa;
kitö gerin dö ndia. 5 A ndulon go
mbah al, na kaiṇ la a aiṇin'na yé; kitö
gerin dö ndi mbahg al.» 6 Jésus eldi
*terta iṇten, na gerin gir ta'n ndi eldi
nö al.

Jésus i ngèngoṇmbatg kimaj

7 Jésus tel eldi an: «Rota rota la
m'ndi m'elsi yé, miṇ la miṇ tabit batg
yé. 8 Tubè iṇgin rén nömt iṇn ngé-
ḅoog'g ki ngékumrobg tö, na batg on

dö ta lodi al. 9 Miṇ la miṇ tabit yé;
iṇla dé mad and kitakulm a nè, a aj,
a and ho a té ho, a ngah lo kuln.
10 Ngėḅoog a ré kindang al, na mba
ḅoog ki ja kö ki nuj kö taṇ. M'ré
kitökad batg ngahn kumkajir, ki
ngahna ki majkur döt.
11 Miṇ ngėngoṇmbatg kimaj, ngė-
ngoṇmbatg kimaj ndi ad ron kitö batg.
12 Na ngėrakilla ki lo nart ki i ngė-
ngoṇmbatg al, ki batg iṇn loa al tö yé;
iṇla o bisskolo a ré a nė, tiṇ nya batg,
na aiṇ, ad bisskolo ré ur dödit hödi,
na tinda tiṇdi tö. 13 Ngėrakilla ki lo
nart a aiṇ, kitö i ngėrakilla nar, ndi
tur go batg al. 14 Miṇ ngėngoṇmbatg
kimaj. Tit in haṇ bob germ'n, miṇ tö
m'ger Bob, titbė tö la m'ger'n ki
lomg, lomg tö germin. 15 M'ndi m'ad
rom kitö batg tö. 16 M'aou ki bat
madg nö tö, iṇgin iṇn kam kingat
iṇrån al; iṇginön tö kari na m'a m'ré
sédi, a on dö ndim ho; a iṇn ḅut kira,
ngėngoṇmdi i kira tö.
17 M'ndi m'ad rom kad m'tel
m'taa, kitö iṇten la Bob ndi tarm'n yé.
18 Dé mad ki tama goto; na miṇ
kiḅé kidöm la m'ndi m'ad ki kamndig
yé. M'ndi ki tog ki m'ad, m'ndi ki
tog ki m'tel m'taa gog tö. Bobm
ndam mber ki m'ra nya iṇten.»
19 Kitö iṇten Juifg gangin nè na jo
gog ḅaitö dö tat inön. 20 Kimadg
ngaiṇbė kudit annan: «Aou ki ndil
kimajal, kur döa woi, kitöri ndi on nè
dö ta loa a?» 21 Kimadg annan: «Tag
inön i takel dé ki ngėkaou ki ndil
kimajal wa? Ndil kimajal ra tog té
kum mundo a?»

Juifg ndigin ta lo Jésus al

22 I dönah kult, i kaglo ra fête ki
töa i *Fête Kar kuj ndub Luḅah kam
ḅébo Jérusalemt. 23 Jésus a ndia kam
kuj ndub Luḅaht, gir bulot lo Salo-
mon, 24 Kitö iṇten Juifg lan'na gugin
döa, ndijėna annan: «Mbaṇ ki ndö ri
a i nyaji ki kam ki ra bississ a? Iṇla i
Christ a nè, el i jaji rau!» 25 Jésus turdi
an: «M'elsi woi, na adin rota al.
Killåg ki m'ndi m'ra kam tö Bobmt iṇn
la ndi mamin naj yé. 26 Na adin rota

Ngėngoṇmbatg ki batg lon.

al kitö iṇn ki ku batgt lom al. 27 Batg
lom ndi on dö ndim, m'gerdi, ndi
ndulon gom tö. 28 M'ndi m'ad'di
kumkajir kimbaṇ kinöt; a nujin kö
ki nja kira al bat, dé ki ra tog tadi
jimt goto. 29 Bobm in admdi i kibo
toidi tubė, dé ki ra tog tadi ji Bobt goto.
30 Miṇ ki Bobm jiṇ kira.»
31 Kitö iṇten Juifg tel öin nè mbal
ki n'tilana nė. 32 Jésus turdi an:
«M'ojsi killåg ngaiṇbė kimaj kokiro
Bobt, na kita killå ri kudit la i ndi
tilamin nė a?» 33 Juifg turina annan:
«Kita killå mad kimaj haṇ ki ndi ki
tilai'n al, na kitö i ndi el takimal dö
Luḅaht; kitö iṇ ki iṇ dé i ndi i tel roi
Luḅaht.» 34 Jésus turdi an: «Ndangin
kam Mberkindat losi; "m'el m'an, iṇn
luḅahg," al é? 35 Ta kikam Maktubt
lo Luḅah dum kor kö. Luḅah kun
iṇginön luḅahg iṇgin ta lo Luḅah ré
rodit. 36 Min ta a nė, Luḅah ndam
kotko kira, lam döningt tö, na i ndi

10:15 Mat 11:27; Luc 10:22
10:33 Lév 24:16
10:34 Ps 82:6

elin annan, m'ndi m'el takimal dö
Luḅaht, kitö m'an, miṇ Ngwon
Luḅah a? 37 Iṇla m'ndi m'ra killàg lo
Bobm al a nè, ot kadmin rota! 38 Na
iṇla m'ndi m'ra killàg loa a nè, ké
admin rota al ká a nè, adin rota killàg
inön! kitökad i gerin koikoi tö, Bob
ndi kammt, miṇ tö m'ndi kam Bobt.»
39 Kitö iṇten sahna ki n'höna; na té
jidit kö.
40 Jésus tel aou gog gid bah
Jourdaint, lo't in Jean ra dég baptêmet
dassa. Jésus ndi kitit nu. 41 Dég
ngaiṇbè rén roat annan: «Rota, Jean
ra nyakoj mad al, na nyag tubè'n
Jean el da'n dö dé indin iṇn rota.»
42 Dég ngaiṇbè adina rota ki lo't
inön.

Lazare woi

11 Moiṇ ra dé mad in töa i
Lazare; ḅé loa i Béthanie, i ḅé
lo Marie ki ngwonkoṇn Marthe.
2 Marie ká'n haṇ wur Braḅé ki yib
ki koot mbiṇ, bor danjaa ki bissdön
tö la, iṇ la moiṇ ra ngwonkoṇa
Lazare yé. 3 Kitö iṇten ngankoṇa
kideṇg kijo inön lan kiro Jésust,
annan: «Braḅé, dé'n i tara yé, moiṇ
raa.» 4 Na lon Jésus o dö ta iṇten yé,
el an: «Moiṇ iṇten i moiṇ ki a té kwoi
al, na i kitökad tö Luḅah ko'n kitökad
tö Ngwon Luḅah ko kitakula.»
5 Jésus tar Marthe ki ngwonkoṇa
kideṇ ki Lazare. 6 Kitö iṇten, lon o
hoi moiṇ ki ra Lazare yé, ra ndö
jo döt tö ki lo't inön. 7 Kamla el
ngéndoog lon an: «Ad ki tel j'aouin
döning Judéet gog!» 8 Ngéndoog loa
elina annan: «Rabbi, ra ndö kooss al
ḅaitö la Juifg sahn ki n'tilain ki mbalg
yé, la ki aou gog tö a?» 9 Jésus tur an:
«Heure i kilah gidaijo kàda al é?
Iṇla dé a ndia kàda a nè, a ga njan
gigt al, kitö a o kunj ki döningt iṇràn.
10 Na iṇla dé a ndia ndö a nè, a ga njan
gigt kitö kunj goto kamat.» 11 Jésus el
ta iṇten, kamla eldi an: «Namji Lazare
to ḅi, na m'a m'aou ki m'ndoola dö
ḅit.» 12 Ngéndoog loa elina annan:
«Braḅé iṇla i ḅi haṇ to ḅi a nè, a yoot.»
13 Jésus el ta kwoia; na on a annan, ndi
el ta takò ta ta ki lo ḅit. 14 Kitö iṇten
Jésus el jadi rau an: «Lazare woi;
15 na m'ra ronel kitatösi dö gotot ki
m'goto nu, kitökad i adin nè rota; bè
ká a nè, ad ki j'aouin roat!» 16 Dö tat
iṇten Thomas in a kunina Ndinga yé,
el ngéndoo namng an: «Ad ki j'aouin
tö ho kitökad j'woi nat ki Braḅé!»

Jésus el an niṇ ngèkad ngékwoig ḅain, niṇ ngèkad dég kumkajir tö

17 Lon Jésus ré yé, ngah Lazare ra
ndö sö kam ḅadt woi. 18 Ḅé Béthanie
ta, ra kad ḅébo Jérusalemt nderbè
ass kilomètre mita. 19 Juifg ngaiṇbè
rén ketté ro Marthet ki Marie kad
ki n'ton sédi dö ndubat kita kwoi
ngwonkoṇdi.
20 Marthe ta, lon o hoi Jésus ndi ré
yé, aou la taa, na Marie ndi ber kam
kujt ḅaitö. 21 Marthe el Jésus an:
«Braḅé, ni i ndi nè a nè, ngwonkoṇm
woi al. 22 Na m'ger ké tajigla, nya ki
ri in a kö Luḅah a nè, Luḅah a adi.»
23 Jésus ela an: «Ngwonkoṇi a ḅai lo
kwoit.» 24 Marthe ela an: «M'ger a ḅai
gog kam *ḅai-ngékwoigt ndöt kidö-
boit.»
25 Jésus ela an: «Miṇ ngèkad ngé-
kwoig ḅain, miṇ kumkajir; dé ki
ngèkadmrota, ké woi ká a nè, a ndi
kumkajir. 26 Dé kirei tö ki ngèkaou ki
dön doṇ, na ndi adm rota a nè, a woi
al mbaṇ kinönt. Ad rota ta iṇten é?»
27 Ela an: «Aṇ, Braḅé; m'ad rota iṇ
Christ, Ngwon Luḅah, in ndi ré
döningt nè.»

Jésus noṇ

28 Lon Marthe el ta iṇten woi yé,
kamla aou kun ngwonkoṇn Marie
kiront gid tilt, el an: «Ngèndoo-dég ré,
rà kuni.» 29 Marie tö, lon o dö ta
iṇten yé, ḅai kanangbè, aou roat.
30 Jésus and kam ḅé't al ḅaitö, na rà
lo't in Marthe ndodat nö ḅaitö.

10:40 Jean 1:28
11:1 Luc 10:38–39
11:2 Jean 12:3

31 Kitö iṇten Juifg iṇgin ton sia dö
ndubat, ndin sia kam kujt, lon on
Marie ḅai kanangbè, té kitiga yé,
ndulon goa. Ona annan, ndi aou
döḅadt, ki n'noṇt nu.
32 Lon Marie té lo't in Jésus rà tit,
oa tö yé, so ber ki njaat, ela an: «Ni
i ndi nè a nè, ngwonkoṇm a woi al.»
33 Lon Jésus oa to noṇ, ki Juifg iṇgin
rén sia nat rà noṇn ho yé, toṇ russruss
kam ndilnt, ta oṇ kama tö. 34 El an:
«I lana rah a?» Elina annan: «Braḅé, i
ré o!» 35 Jésus mbel noṇ ḅitit. 36 Kitö
iṇten Juifg annan: «On tar in tara yé!»
37 Na kimadg kudit annan: «Dé iṇràn
té kum mundo inön al é? Ra tog kad
dé iṇten woi al al é?»

Jésus ad Lazare ḅai lo kwoit

38 Kitö iṇten Jésus tel toṇ russruss
kamnt, aou döḅadt. Ḅad inön i bulo-
mbal, mbal mad ut taa tö. 39 Jésus el
an: «Unin mbal kö!» Marthe in i
ngwonkoṇ dé'n woi nö, ela an:
«Braḅé, tajigla oot gaṇ kitö ra ndö
sö woi.» 40 Jésus ela an: «M'eli, iṇla
ad rota a nè a o tog lo Luḅah al é?»
41 Kitö iṇten unin nè mbal kö. Kamla
Jésus un kumn kidoṇ, el an: «Bob,
m'rai merci kitö ko in o dö kö lom.
42 Na miṇ ta, mari ká a nè m'ger i ndi
o dö kö lom kindögbè, na m'el ta iṇten
kita dég koossg iṇn rà gugin döm
ràn kitökad adin nè rota iṇ la i lam yé.»
43 Lon el ta iṇten woi yé, kun nya ki
ndin kibobè, an: «Lazare, i té kitiga!»
44 Dé'n woi nö, té, jia ki njaa iṇn ki
dö ki kubu-drap; takuma tö i ki dulo
ki mindil. Jésus eldi an: «I tutina, i
nyana doṇ!»

Mbaiḅég ojin'na ta kad hön Jésus

(O Matthieu 26:1–5, Marc 14:1–2,
Luc 22:1–2)

45 Kitö iṇten dég ngaiṇbè ku Juifgt
iṇn rén ro Mariet on nya'n Jésus ra,
ad adina rota. 46 Na kimadg kudit
aouin ro Pharisigt, elindi ta nya'n
Jésus ra nö. 47 Ta a nè, ngéjamosskad-
kari kibog ki Pharisig kaouin ngé-
kortag kinat, annan: «Ká ki ra ri a?
dé inön ndi ra nyakojg ngaiṇbè.
48 Iṇla ki nyaa kari titbè a nè, dég tubè
a adina rota; Romaing tö a ré tan lo
loji ki girdég loji bè.» 49 Na kimad kudit
nö, töa i Caïphe, in i bira ngèjamoss-
kadkari ḅalt inön yé, eldi an: «I gerin
nya mad kira al. 50 Maj kitösi kad dé
kira woi kitö dég, kad girdég kitaagbè
nujin kö al. I on titbè al é?» 51 Ta
iṇten, un kidön el al; na kitö i bira
ngèjamosskadkari ḅalt inön la ndö'n
ndil an, Jésus a woi kitö girdég lodi,
52 na kitö girdég lodi haṇ kirabè al, na
kitökad kaou ngan Luḅah iṇgin
tiṇn'na kö kam daṇrot kikira. 53 Dö
ndöt inön ojin'na ta kad n'tolina.
54 Kitö iṇten Jésus ndia'n ku Juifgt
tiga wakis gog al; na ḅai lo't inön kö,
aou lo't mad nderbè kikad kort, and
kam ḅé't mad ki töa i Ephraïm, nu la
ndi't ki ngéndoog lon yé.
55 Fête lo Juifg ki töa i Pâque naiṇ
ndö ngaiṇal. Dég ngaiṇbè ḅain ngan
ḅégt aouin ḅébo Jérusalem ketté nö
Fête Pâque't, kad arin rodi. 56 Rà
sahn Jésus, ràn kam kuj ndub Luḅaht,
rà elin'na ta annan: «On ri a? A ré
fête al é?» 57 Ngéjamosskadkari kibog
ki Pharisig ndan mber kad iṇla dé
mad ger londia a nè, ki té njaat kitökad
n'höna.

Marie wur nja Jésus ki yib ki koot mbiṇ

(O Matthieu 26:6–13, Marc 14:3–9)

12 Ndö kimeheṇ ketté nö Pâque't,
Jésus ré ḅé Béthanie. Lazare in
Jésus ada ḅai lo kwoit yé, ndi ḅé't
inön. 2 Ran mur lokisolé tit nu kitöa.
Marthe rà o godi ki nyasa, na Lazare
ndi nat ki Jésus ta nyasat sédi dég
madg. 3 Kamla Marie un yib *nard
kijanjoi ki koot mbiṇ, ki nara i ngaiṇ
ass nuss litre, wur'n nja Jésus, bor
njaa ki bissdön. Kuj tubè, sé yib ki
koot mbiṇ assa nak. 4 Na Judas
Iscariote, in i kikira ku ngéndoogt loa
ki a laa ji madngétagt yé, el an:
5 «Kitöri ndugon nè yib ki koot mbiṇ
indin tan nè gursu in dé a ngah lon

12:3 Luc 7:37–38

ra killà ndö ḅumita, kitö kad ngė-
ndo'g al a?» [6] El ta iṇten kitö tur'n
go ngėndo'g al; na kitö i ngėḅoog la
el'n yė; kitö ḅol-nar i jiat, ad a öi
nya'n uṇgin kamt. [7] Na Jėsus el an:
«I nyana ad ngoṇm nya'n i jiat kitö
ndö dubm. [8] Kitö ngėndo'g ndin rosit
nė kindögbė; na miṇ rosit kindög al.»

Ngėjamosskadkari kibog sahn rob tol Lazare

9 Kooss Juifg on hoi Jėsus ndi ḅė
Bėthaniet, ad rén kita Jėsus kirabė al,
na kitö ko Lazare tö in Jėsus ad ḅai ku
ngėkwoigt. [10] Na ngéjamosskadkari
kibog ojin'na ta tol Lazare tö; [11] kitö
Juifg ngaiṇbė nyandi kö, na aou adin
rota Jėsus kitatöa.

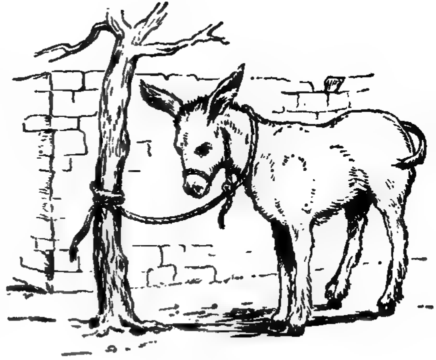
Dėg ran ronel dö kand Jėsust kam ḅėbo Jėrusalemt

(O Matthieu 21:1–11, Marc 11:1–11, Luc 19:28–40)

12 Loti go't kooss dėg iṇn rén fête,
lon on hoi Jėsus ndi rė ḅébo Jéru-
salemt yė, [13] öin döji kag tumur, tén
nė kitö la taa. Kon ki ndidi kibobė,
annan: «*Hosanna! Ngėmajkur la i
ngėrė kam tö Braḅėt ki ngar lo
Israëlag yė!» [14] Jėsus ngah ngwon
koro, ndi döat, kigo tat kindang kam
Maktubt:
[15] «Dėg ki ḅėbo *Sion, ot ḅoolin!
On maj! Ngar losi ndi ré,
ndi dö ngwon korot.»
[16] Ngėndoog loa gerin gir nyag iṇten
dassa al; na lon Jėsus ḅai aou ad ngah
kossgön woi yė, kamla kamdi ga dö
tat iṇten kindang kam Maktubt da'n
döa, mbaṇ ad tolin ta nyag iṇten
döat. [17] Dég koossg iṇgin ràn ro
Jėsust lon kun'n Lazare ki té kam
ḅadt ada ḅai ku ngékwoigt tö yé, mana
naj. [18] Kitö iṇten, kooss dėg té lan nė
taa, kitö on hoi ra nyakoj iṇten.
[19] Kitö iṇten, Pharisig elin nė na ta,
annan: «On bė! I gan dösi set, on dėg
ki döningt tubė aouin goat woi.»

Grec madg sahn ki n'on Jėsus

20 Grec madg ndin nö tö ku iṇgintin
rėn kitö koss dödi ber nö Luḅaht lo

Ngwon koro.

fêtet yė. [21] Iṇginön aouin ro Philippet
in i dė ki ḅė Bethsaïda kam döning
Galiléet, ndijèna annan: «Dingam, ki
ndig ki j'o Jėsus.» [22] Philippe aou el
Andrė, kamla Andrė ki Philippe aou
elin Jėsus. [23] Jėsus turdi an: «Kaglo
ass woi kad Ngwon-dė ngah kossgön.
[24] Rota rota la m'ndi m'elsi yė, iṇla
kum nyako so ningt woi al a nė, to
kikiran; na iṇla woi a nė, a and kandn
ngaiṇ. [25] Dė'n ra ta ron a nė, a laa kö;
na dė'n ndi or ta ron balang kö kam
döningt nė tö a nė, a ngoṇma ki
kumkajirt kimbaṇ kinöt. [26] Iṇla dė
mad ndig ki n'ra killaḅer lom a nė, ki
ndulo gom; lo in miṇ tit, iṇ la ngė-
killaḅer lom a i tit ho yė; iṇla dé mad
ndi ra killaḅer lom a nė, Bobm a oss
göna.»

Jėsus el ta dö kwoint

27 «Tajigla ta oṇ kamm ngaiṇ. Kà
m'an ri a? M'a m'kö Bobm kad ajm
dökadt iṇten wa? Bė al! i kita iṇten
la m'ré'n mbaṇ dökàd daiyot ki koṇ
iṇten yė. [28] Bobm, m'köi kad tö'i ko!»
Ndi-ta mad tė koki doṇ döraṇt, an:
«M'ad töm ko woi, na m'a m'tel m'ad
töm ko kidöt ḅaitö.» [29] Kooss dėg

12:8 Deut 15:11
12:13 Ps 118:25, 26
12:15 Zach 9:9
12:25 Mat 10:39, 16:25; Marc 8:35; Luc 9:24, 17:33

iṇgin ràn lo't inön, lon on dö ndi-ta
inön yé, annan; ndī la ndang yé; ki-
madg annan; malaika la ela ta yé.
30 Jésus tur an: «Ndi-ta inön té kitatöm
al, na kitatösi. 31 Takigang dö
duniat iṇràn i tajigla, tajigla a tuḅa
ngėkoṇḅé dö duniat iṇràn kö. 32 Miṇ
ta a nè, lon a unmin kidoṇ dö döningt
a nè, m'a m'or dég tubè kiromt.»
33 Jésus el ta iṇten, ndi oj'n jiniss kwoi
in ḅet n'a kwoi. 34 Kitö iṇten kooss
dég turina nè annan: «J'o kam Mber-
kindat, Christ a ndi kinönt yé;
titbaiṇ i ndi el'n an, kari na a unin
Ngwon-dé kidoṇ a? Ngwon-dé inön
i nö a?» 35 Jésus eldi an: «Kunj ndi
kusit la ngwon siṇ ḅaitö. I ndian lon
i ndin nè ki kunj ḅaitö kitökad til ḅasi
bop al. Dé ki ngèndia kam tilt ger
lo in ndi aout al. 36 Lon i ndin ki
kunj ḅaitö yé, adin rota kunj! kitökad
i telin dég lo kunj.»

Ta dö kadrota-alt lo Juifg

Jésus el ta iṇten kamla ḅai rodit
aou ya ron. 37 Na ké ra nyakojg
ngaiṇ nödit titbè ká a nè, adina rota
al; 38 kitökad tolin nè ta ta'n *ngè-
kelta ki ta Luḅaht Esaïe el:

«Nö ad rota ta'n on dö rojit a?
Ji Braḅé i ki té dö ro nöt a?»

39 Kitö iṇten ran nè tog kad rota al,
kitö Esaïe tel el tö:
40 «Luḅah ut kumdi mbuk;
ad kamdi kongkong,
na ḅéta a on ki kumdi,
a gerin gira ki ngarkamdi,
telin kiromt ad m'yootdi.»
41 Esaïe el ta iṇten kitö o kunja
kiràngereng, el ta da'n döa tö.
42 Na titbè ká a nè, dég madg
ngaiṇ ku mbaiḅégt adina rota, na elin
ta döt kitiga wang al kita Pharisig, na
ḅéta tuḅandi kö kam kuj kaounat lo
Juifg. 43 Ndigin kossgön lo dé toi ki
lo Luḅah.

Ta lo Jésus a gang ta dö ngékadrota-algt

44 Jésus un ndin kidoṇ ko'n an:
«Dé'n ndi adm rota a nè, miṇ haṇ ndi
adm rota kirabè al, na ad rota Ngèlam
tö. 45 Dé'n ndi o'm a nè, ndi o Ngèlam
tö. 46 Miṇ kunj, m'ré döningt nè
kitökad dé kirei'n ndi adm rota a nè,
ki ndi kam tilt al. 47 Iṇla dé mad
ndi o dö tag lom, na ngoṇm godi al a
nè, miṇ haṇ m'ndi gang ta döat al;
m'ré ki m'gang ta dö dég ki döningt
al, na ki m'aj dég ki döningt. 48 Dé'n
ndi mbatm, ndi ta tag lom al tö a nè,
ndi ki ngègangta döat, ad i ta ki m'el
la a gang ta döat ndöt kidöboit yé.
49 Kitö m'un ta kidöm m'el al, na Bob
ki ngèlam la adm mberkinda dö nyat
in kari na ki m'el, ki tit ki m'a kel'n
tö. 50 M'ger tö mberkinda loa i kum-
kajir kimbaṇ kiṇöt. Kitö iṇten ta ki
m'ndi m'el yé, m'ndi m'el tit ki Bob
elm'n.»

Jésus tugo nja ngéndoog lon

13 Ketté nö fête Pâque't Jésus ger
kaglo lon ass kad té kam
döningt iṇràn kö ki n'aou ro Bobt.
Jésus tar ki lon'g iṇn ndin döningt,
tardi mbaṇ ki döngoi tar.
2 Jésus ki ngéndoog lon ndin ta
nyasat ḅaitö, Diable nda kam ngar-
kam Judas Iscariote ki ngwon Simon
woi kad laa ji madngétaagt. 3 Na
Jésus ger Bob la nyag tubè jint, ger tö
té kokiro Luḅaht ndi tel aou ro
Luḅaht gog tö yé, 4 ḅai ta nyasat, tor
kubug lon uṇg, na un serviette dö'n
ḅòn. 5 Go't gog, ur man tassat, mba
gir tugo nja ngéndoog lon, bordi ki
serviette in dö'n ḅòn. 6 Kamla té dö
Simon Pierret. Pierre ela an: «Braḅé,
ké i tugo njam a?» 7 Jésus tur an:
«Nya ki m'ndi m'ra yé, i ger tajigla
al, na a i ger gira gog go't kamḅai.
8 Pierre ela an: «A i tugo njam ki nja
kira al bat.» Jésus tur an: «Iṇla m'tugoi
al a nè, nya mad ki go'i nat sém goto.»
9 Simon Pierre ela an: «Braḅé, maj kad
i tugo njam kirabè al, na jim ki döm
tu tö.» 10 Jésus ela an: «Dé'n ndoog

12:34 Ps 110:4; Es 9:6; Ezék 37:25; Dan 7:14
12:38 Es 53:1
12:40 Es 6:10

man woi yé, gė ndoog gog al ta, na
tugo njaa kirabè taṇ gé, na i kikar
nyang kitaagbè. Iṇ́n kikar nyang, na
iṇ́n tubè al.» 11 Jésus ger dé ki ngèlaa ji
madngétaagt maj; kita iṇten el'n an,
iṇn kikar nyang'g tubè al.

12 Kitö iṇten lon tugo njadi woi yé,
öi kubug, na tel oss kiln ta nyasat gog,
eldi an: «I gerin nya ki m'ra sési a?
13 I ndi kunmin Ngèndoosi ki Braḅé;
i ndi elin gorobat; kitö miṇ titbè.
14 Rota, miṇ Braḅé ki Ngèndoosi,
m'tugo njasi tö; kitö iṇten sumba kad
i tugon nja'na tö ho. 15 M'adsi nya-
ndaj kitökad i ran tit ki m'ra'n sési yé
bè. 16 Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
ḅer i kibo toi ngèn al, ngombangkila i
kibo toi ngèlan al tö. 17 Tajigla i gerin
nya iṇten. Iṇla i hön ra go't a nè, a
iṇ́n ngéronel.

18 M'ndi m'el ta losi tubè al.
M'ger iṇgin m'mbed'di. Na sumba
kad tolin nè ta ta kindang kam
Maktubt: "Dé'n sa sém nat ká, gam
ki gidnjan." 19 Kinöt la m'ndi m'elsi
ketté lon ran nya al ḅaitö, kitökad lon
ran nya woi a nè, adin rota i "Miṇ la
i miṇ." 20 Rota rota la m'ndi m'elsi yé;
dé'n ndi hö dé kirei'n m'ndi m'laa
kiront a nè, ndi höm miṇ kiḅé kiront;
dé'n ndi höm kiront a nè, ndi hö
Ngèlam kiront tö ho.»

Jésus el ta ketté an, dé mad a lan ji madngétagt

(O Matthieu 26:20–25, Marc 14:17–21, Luc 22:21–23)

21 Lon Jésus el ta iṇten yé, ta oṇ
kama, el ta tiga wang, an: «Rota rota
la m'ndi m'elsi yé, kikira kusit a lam
ji madngétagt.» 22 Kitö iṇten ngé-
ndoog ndi nolin nè na, kamdi dadi ta
pa ké nö ndi el ta loa. 23 Kikira ku
ngéndoogt loa ndi nö; i dé'n Jésus
tara ngaiṇ, ndinna ron kad Jésust.
24 Simon Pierre gaa ki dön, kad ndijè
Jésus ké nö Jésus el ta loa. 25 Ngèndoo
inön ned kiro Jésust ndijéa an:
«Braḅé, i nö a?» 26 Jésus tur an: «Iṇ la
i dé'n m'a m'la ngwon gáj pain kam
taṇt, m'or m'ada yé.» Titbè, lon la
ngwon gáj pain kam taṇt woi yé, or
ad Judas ngwon Simon Iscariote.
27 Go ngwon gáj pain inön la, Satan
and kamat. Jésus ela an: «Nya ki i ndi
ra, i ra kanangbè!»

28 Ku iṇgtin ndin ta nyasat yé, dé
mad ki ger kitöri el'n ta iṇten goto.
29 Ḅol-nar i ji Judast, kitö iṇten ki-
madg on a annan, Jésus ela ki ndugo
nyag iṇn gé kitö fête, ké ki ad nya
mad ngéndo'g. 30 Lon Judas ta
ngwon gáj pain woi yé; té tentenbè
kitiga. Lo dib.

Jésus ad ngéndoog lon mberkinda kikij

31 Lon Judas té aou woi yé, Jésus
el an: «Tajigla *Ngwon-dé ngah
kossgön, Luḅah tö ngah kossgön
kamat. 32 Iṇla Luḅah ngah kossgön
kamat a nè, Luḅah tö a ada kossgön
kamnt iṇ kiḅé kidön; tentenbè a ada
kossgön tö. 33 Nganm, miṇ sési nat
ngwon siṇ ḅaitö. A i sahmin; na tit
ki m'el'n Juifg bè yé, m'an; lo in m'a
m'aout, i ran tog kaout al; titbè tö
la m'elsi'n tajigla ho yé. 34 M'adsi
mberkinda kikij: sumba kad i
tarin'na! Tit ki m'tarsi'n yé bè,
ki i tarin'na titbè tö! 35 Dö iṇtinten
dég tubè a gerin nè iṇ́n ngéndoog lom,
ad i dö tart ki i ndi tarin'na.»

Jésus el ta ketté an, Pierre a maj ta gern

(O Matthieu 26:31–35, Marc 14:27–31, Luc 22:31–34)

36 Simon Pierre ela an: «Braḅé, a
aou rah a?» Jésus tur an: «Lo in m'ndi
m'aout, i ra tog kaou gomt tajigla al;
na a i aou gomt kamḅai.» 37 Pierre
ela an: «Braḅé, kitöri m'ra'n tog kaou
goit tajigla al a? M'a m'ad rom kitöi.»
38 Jésus tur an: «A ad roi kitöm a?
Rota rota la m'ndi m'eli yé, kinja a
ko al ḅaitö, na a i maj ta germ nja
mita.»

13:12–15 Luc 22:27
13:16 Mat 10:24; Luc 6:40; Jean 15:20
13:18 Ps 41:10
13:20 Mat 10:40; Marc 9:37; Luc 9:48, 10:16
13:33 Jean 7:34
13:34 Jean 15:12, 17; 1 Jean 3:23; 2 Jean 5

Jésus i rob kaou ro Luḅaht ki Bob

14 «Ot kadin kamsi dasi ta pa! I
ndi adin rota Luḅah a nè, ki
admin rota tö! 2 Kam ḅé't lo Bobm
kujg ngaiṇbè iṇn tit. Iṇla titbè al a nè,
nèni m'elsi ta iṇten al; kitö m'ndi
m'aou ki m'ra go lo kitösi. 3 Lo ki
m'aou m'ra go lo kitösi a nè, m'a m'tel
m'ré m'tasi kiromt; kitökad lo in
m'ndit a nè, iṇn tö ki i ndint. 4 I gerin
lo in m'ndi m'aout, i gerin roba tö.»
5 Thomas ela an: «Braḅé, jiṇ ki ger lo
in i ndi aout al, titbaiṇ ki ra tog ger
roba a?» 6 Jésus ela an: «Miṇ rob, miṇ
rota, miṇ kumkajir; dé mad ki aou
ro Bobt goto na kitakulm taṇ. 7 Ni i
germin a nè, ni i gerin Bobm tö.
Kinöt la i gerina, ona tö.»
8 Philippe ela an: «Braḅé, i oj'ji Bob!
rang a assji.» 9 Jésus ela an: «M'ndi nat
sési kok titbè yé la Philippe i germ al
wa? Dé'n o'm a nè, o Bob; titbaiṇ i
ndi el an; m'ojsi Bob a? 10 Ad rota
m'ndi kam Bobt, Bob tö ndi kammt al
é? Tag iṇn m'ndi m'elsi yé, m'un
kidöm m'elsi al; na Bob in ndi kammt
la, ndi ra killà lon yé. 11 Adm rota
m'ndi kam Bobt, Bob tö ndi kammt!
Na iṇla titbè al a nè, adm rota kita
killàg inön kidödi! 12 Rota rota la
m'ndi m'elsi yé, dé'n ndi adm rota a
nè, killàg ki m'ndi m'ra, iṇ tö a ra;
aṇ, a ra killàg kibo toi iṇginön kitö
m'ndi m'aou ro Bobt. 13 Ké nya ki ri
in a i kön Bob kam tömt a nè, m'a
m'ra iṇten kitökad Bob ngah kossgön
kam Ngwont. 14 Iṇla i kön nya mad
kam tömt a nè, m'a m'ra iṇten.»

Ndil Luḅah a ré ra ki ngéndoog lo Jésus

15 «Iṇla i ndi tarmin a nè, a i
ngoṇmin go mberkindag lom ho.
16 M'a m'ko Bob, iṇ tö a adsi Ngèrasési
kitökad ndi sési nat mbaṇ kinönt,
17 ad i Ndil rota. Dég ki döningt ran
tog taa kirodit al, kitö ona al, gerina
al tö, na iṇn i gerina, kitö ndi nat sési,
a i kamsit tö.
18 M'a m'nyasi nganhalgt al, na m'a
m'tel m'ré rosit. 19 Naiṇ kaglo siṇ
ḅaitö kad dég ki döningt o'min gog
al, na i ndi o'min; m'ndi kumkajir,
kitö iṇten iṇn tö a i ndin nè kumkajir.
20 Ndöatinön a i gerin koikoi m'ndi
kam Bobmt, i ndin kammt, miṇ tö
m'ndi kamsit.
21 Dé'n ndi ki mberkindag lom, ndi
ngoṇm godi tö a nè, iṇ la ndi tarm yé.
Dé'n ndi tarm tö a i ngètar lo Bobm,
miṇ tö m'a m'tara, m'a m'té ki rom
hoi kiroat.» 22 Judas, (ad i Judas
Iscariote al), ela an: «Braḅé, ri ra nya
haṇ a i té ki roi hoi kirojit, na kiro
dég ki döningt al a?» 23 Jésus tur an:
«Iṇla dé mad ndi tarm a nè, a ngoṇm
go ta lom; Bobm a tara tö; miṇ ki
Bob j'a ki ré roat, ki hö londiji roat.
24 Dé'n ndi tarm al a nè, ndi ngoṇm
go tag lom al tö ho. Na ta ki i ndi on
dö i lom al, na i lo Bob ki ngèlam.
25 Lon m'ndi nat sési ḅaitö yé,
m'elsi tag iṇten. 26 Na Ngèrasési, ad
i Ndil kikunjrang in Bob a lan kam
tömt, iṇ la a ndoosi nyag tubè, a ad
i gan kamsi dö nyagt tubè iṇgin m'elsi
yé.
27 Kamsollom la m'ndi m'nya
m'adsi yé, m'adsi kamsollom lom.
M'ndi m'adsi tit ki dunia ndi adsi'n al.
Ot kadin kamsi dasi ta pa! Ot kadin
kamsi gang man! 28 On dö kel ki
m'elsi, "m'ndi m'aou, na m'a m'tel
m'ré rosit tö ho." Iṇla i tarmin a nè,
ni i ran ronel, kitö m'ndi m'aou ro
Bobt; kitö Bob i kibo toim. 29 Tajigla
m'elsi nyag iṇten ketté lon ran nya al
ḅaitö, kitökad lon a ran nya a nè, a
adin rota. 30 M'a m'elsi ta kirang gog
ngaiṇal ta, kitö ngèkoṇḅé ki duniat
iṇràn ndi ré; na aou ki tog dömt al.
31 Na sumba kad dég ki döningt gerin
m'ndi m'tar Bob, m'ndi m'ra kigo
mberkindat in Bob adm yé tö.» Jésus
el an: «I ḅain! Ad ki j'aouin nu!»

Jésus i diṇ ndu kijéjé

15 Miṇ diṇ ndu kijéjé. Bob i
ngèkogoa. 2 Ké döji kirei
kikammt ki ndi té ki kandn al a nè,
a ga ganga kö. Döji kirei ki ndi té
ki kandn a nè, a ja taköna kitökad té

ki kandn ki toi döt. [3] Ké tajigla iṇn
kikarg woi kitakul ta ki m'elsi. [4] I
ndin kikammt! Miṇ tö m'a m'ndi
kikamsit. Tit ki döji ra tog kand
kidön al, na rà ki dö diṇ ndut taṇ;
titbè tö iṇn, i ran tog té ki kand al, na
lon i ndin kikammt taṇ. [5] Miṇ diṇ
ndu, iṇn döjiag. Dé'n ndi ki kammt,
miṇ tö m'ndi kikamat a nè, dẹ inön
ndi té ki kandn ngaiṇ, kitö kikanjm
i ran tog ra nya mad al. [6] Iṇla dé
mad ndi kikammt al a nè, a lana
kitiga, tit döji kag bè, ad tut; kamla
kaouin döjig kinat, uṇgindi kam hort
ad oṇ rion. [7] Iṇla i ndin kikammt, tag
lom ton kikamsit tö a nè, i kön nya ki
ri ki i ndigin na Luḅah a ra adsi.
[8] Iṇla i tén ki kand ngaiṇ a nè, titbè
tọ Bobm a ngah'n töko, kitö iṇten
a i telin nè ngéṇdoog lom yé. [9] Tit ki
Bobm tarm'n yé, m'tarsi'ṇ titbè tö. Ki
i ndin kaṃ tart lom! [10] Iṇla i ndi
ngoṇmin go mberkindag lom a nè, a i
ndin kam tart lom; tit ki m'ngoṇm'ṇ
go mberkindag lo Bobm yé bè, m'ndi
kikam tart loa yé bẹ ho. [11] M'elsi tag
iṇten kitökad ronel lom ndi'n kikam-
sit, kad ronel losi assnatap tö ho.
12 Mberkinda lom laten: ki i tar-
in'na tit ki m'tarsi'n yé bè! [13] Dé
mad ki ndi ki tar ki toi iṇten goto; ki
dé ad ron kitö namng. [14] Iṇn nammg,
iṇla i ndi ran nya ki m'ndi m'ndasi
mbera. [15] M'ndi kunsi ḅerg gog al ta,
kitö ḅer ger nya ki ngèa ndi ra al;
na m'kunsi nammg kitö m'ad i gerin
nyag tubè'n m'o dö ro Bobmt. [16] Iṇn
la i kotmin al; na miṇ m'kotsi yé,
m'ndasi kitökad aou andin kandsi,
kad kandsi to kinöt tö. Kitö iṇten nya
ki ri ki a i kön Bob kam tömt a nè, ki
adsi. [17] Mber iṇten m'ndasi yé: ki i
tarin'na!»

Dég ki döningt a ossin ta ngéndoog lo Jésus

18 Iṇla dég ki döningt ndi oss'sin ta
a nè, ki i gerin ossmin ta ketté woi lon
oss'sin ta al ḅaitö. [19] Ni iṇn lo dég ki
döningt a nè, ni dég ki döningt a tarsin
kitö iṇn lodi. Na iṇn lo dég ki
döningt al, na m'kotsi ku dégt ki
döningt; kita iṇten la dég ki döningt
ndi oss'sin nè ta yé. [20] Adin kamsi ga
dö tat ki m'elsi nö; "ḅer i kibo toi ngèn
al." Iṇla dan rom ndo a nè, a dan rosi
ndö tö ho; iṇla ngoṇmin go ta lom a
nè, a ngoṇmin go ta losi ho. [21] Na a
ran sési nyag iṇten tubè kitatöm kitö
gerin Ngèlam al. [22] Nèni m'ré m'eldi
ta al a nè, nèni ndin ki majal al; na
tajigla on ta ká kelin dö majalt lodi al.
[23] Dé'n ndi ossm ta a nè, ndi oss ta
Bobm tö. [24] Nèni m'ra killàg kudit
iṇgin dé mad kirang ra al a nè, ni
majal lodi goto; na tajigla on killàg
lom, na ossmin ta ki Bobm tu. [25] Na
iṇten ra nya kitökad tolin nè ta ta
kindangkam Mberkindat lodi; "ossmin
ta kikanj ta."
26 Na lon Ngèrasési ré woi a nè, ki
m'a m'lan kirosit kokiro Bobt, ad i
Ndil rota ki ndi té kokiro Bobt yé,
a ma naj dömt. [27] Iṇn tö a i man naj
dömt kitö i ndin sém nat lo yaḅoodat
nu.»

16 «M'elsi tag iṇten kitökad i son
kö al. [2] A tuḅasin kö kam kuj
kaounagt lo Juifg. Dökaglot ki a
ré nö dé kirei ki a tolsi a nè, a o an
n'ndi n'ra killà in Luḅah ndig. [3] A
ran nyag iṇten kitö gerin Bob al ho,
germin al tö ho. [4] Na m'elsi tag iṇten
kitökad lon kaglo ass a nè, kamsi a
ga dö tat ki m'elsi nö ketté woi.»

Killà lo Ndil Luḅah

«Na m'elsi nyag iṇten lo yaḅoodat
nu al, kitö m'ndi nat sési. [5] Tajigla
m'ndi m'aou ro Ngèlamt. Dé mad
kusit nè ká ndijèm ké m'ndi m'aou rah
a, goto. [6] Na kita kel ki m'elsi tag
iṇten yé, ad kamkil rooss kamsi. [7] Na
m'ndi m'elsi rota, maj kitösi kad
m'aou; kitö iṇla m'aou al a nè, Ngè-
rasési a ré rosit al; na iṇla m'aou a nè,
m'a m'laa kirosit. [8] Lon a ré a nè, a
hö dég ki döningt nè ki ta dö majalt

15:12 Jean 13:34, 15:17; 1 Jean 3:23; 2 Jean 5
15:20 Mat 10:24; Luc 6:40; Jean 13:16
15:25 Ps 35:19, 69:5

lodi, ki ra dannaseou, ki takigang tö.
[9] A hödi ki ta dö majalt kitö ndi
admin rota al; [10] dö ra dannaseout
kitö m'ndi m'toi m'aou ro Bobt, na a
i o'min gog al; [11] dö takigangt tö
kitö Luḅah gang ta dö ngèkoṇḅé ki
döningt iṇràn woi.

12 M'ndi ki ta madg la ngaiṇbè kad
m'elsi ḅaitö na i ran tog kundi tajigla
al. [13] Na lon Iṇ ad i Ndil rota a ré a nè,
a orsi tarob kikam rotat tubè, kitö
a un kidön el al, na a el nyag tubè'n
a o dö, a ojsi nyag ki ndi rén. [14] A ad
töm ko tö, kitö a öi kam lomt, a ojsi.
[15] Nyag tubè ki iṇn lo Bob iṇn lom.
Kitö iṇten la m'el'n m'an, ndi öi
kam ki lomt, a ojsi tö yé.»

Jésus el ta dö kamkilt ki ronel

16 «Kaglo naiṇ teṇbè a nè, a i lan
kumsi dömt gog al; kamla kaglo
teṇbè gog tö a o'min.» [17] Kitö iṇten
kimadg ku ngéndoogt loa eliṇ'na
annan: «Ta ri haṇ ndi elij an, kaglo
naiṇ teṇbè a nè, j'a ki la kumji döat
gog al; kamla kaglo teṇbè gog tö j'a
j'oa, ki ta ki el nö tö, kitö n'ndi n'aou
ro Bobt a?» [18] Elin annan: «Ta ki el
nö an, kaglo naiṇ teṇbè yé, gira i ri a?
Ki ger gir ta ki el nö al.» [19] Jésus ger
ndigin ki n'ndijèn'n ta, kitö iṇten
eldi'n an: «I ndi ndijèn'na ta dö tat ki
m'elsi nö m'an, kaglo naiṇ teṇbè a nè,
a i lan kumsi dömt gog al; kamla
kaglo teṇbè tö a o'min yo? [20] Rota
rota la m'ndi m'elsi yé, a i noṇn, a
udin wï tö, na dég ki döningt a ran
ronel; a i ran kamkil, na kamkil losi
a tel ronel. [21] Lon dékideṇ ndi toṇ
kooj a nè, ndi ki kamkil, kitö ndöa ass;
na lon ooj ngwon woi yé, kama woi dö
kamkil loa, kita ronel kibo raa dö
koojt in ooj ngwon ki döningt. [22] Iṇ́n
tö, tajigla i ndin ki kamkil; na m'a
m'o'si gog, kamla rosi a nelsi, dé
mad ká a ta ronel losi goto.

23 Ndöatinön a i ndijèmin ta mad
al. Rota rota la m'ndi m'elsi yé; nya
ki ri ki a i kön Bob kam tömt a nè,
a adsi. [24] Mbaṇ tajigla i kön nya mad
kam tömt al. I kön! na a i ngahn,
kitökad ronel losi rooss'n tap.»

Jésus el ta dö tet rö dunia

25 «M'elsi ta nyag iṇten ki tertag.
Kaglo ndi ré nö, in m'a m'elsi ta ki
tertag gog al, na m'a m'elsi ta lo Bob
kitiga wakis. [26] Ndöatinön a i kön
kam tömt, na m'elsi m'an, m'a
m'ndijè Bob kitösi al; [27] kitö Bob
kidön ndi tarsi, kitö i tarmin, adin
rota m'té kam Bobt. [28] M'té kam
Bobt, m'ré döningt nè, tajigla m'ndi
m'nya döning, na m'ndi m'aou ro
Bobt.»

29 Ngéndoog loa elina annan: «O!
tajigla ki ger i ndi el ta kitiga wakis,
i terta la i ndi el al. [30] Tagigla ki ger
i ger nyag tubè, i gé kad dé mad ndijèi
ta al; kitö iṇten j'ad'n rota i té kokiro
Luḅaht.» [31] Jésus turdi an: «Tajigla
adin rota a? [32] On maj! dökàd ndi ré,
tajigla ré woi tö, in a i tiṇn nè na, ké
dé kirei a aou lo lon, a i nyamin
kikirambèdo, na miṇ kikiram al, kitö
Bob i nat sém. [33] M'elsi ta nyag iṇten,
kitökad i ngahn nè kamsollom kammt.
Kam döningt nè i ndin ki kamkol,
na irèn kamsi ndang, m'tet rö dunia.»

Jésus el ta ki Luḅah kitö ngéndoog lon

17 Lon Jésus el tag inön tiga yé,
un kumn ki doṇ döraṇt, el an:
«Bob, kaglo ass woi, ad tö Ngwoni ko
kitökad Ngwoni ad töi ko tö! [2] kigo
togt in ada dö ngékumkajirgt tubè,
kitökad ad kumkajir kimbaṇ kinöt dég
tubè iṇgin ada. [3] Iṇten la i kumkajir
kimbaṇ kinöt yé, kad dég geriin iṇ́
Luḅah ki ngèrota kirabè ki Jésus
Christ ki i laa tö. [4] M'ndi m'ad toi ko
döningt nè, ki lo tol kön killàt ki i
adm ki m'ra nö. [5] Tajigla, Bob, ad
töm ko roit Iṇ́ kiḅé, kigo töko't in
m'ndi'n séi nat lon ndahn nè döning
al ḅaitö.

6 Dég ki i admdi kokam dégt ki
döningt nè yé, m'ad'di gerin töi. Iṇn
loi, iṇ́ la admdi yé; ngoṇmin go ta loi
tö. [7] Tajigla gerin nyag tubè iṇgin adm
iṇn ko roit, [8] kitö m'ad'di tag ki i
adm; iṇn tö tan, gerin tö m'té kokiroit
kirota, adin rota iṇ́ la i lam yé.

9 M'ndi m'kö kitödi. M'ndi m'kö

kitö dég ki döningt al, na kitö dég ki i
admdi kitö iṇn loi. 10 Nyag loi tubè
iṇn lom, loig tö iṇn lom; m'ngah
kossgön kamdit tö. 11 M'ndi döningt
gog al ta; na iṇginön ndin döningt;
miṇ tö m'ndi m'aou roit. Bob ki
ngèkunjrang m'köi ki i ngoṇm dég
ki i admdi kam tog töit, ad i tö ki
adm, kitökad iṇn kira tit jiṇ bè.
12 Lon miṇ sédi nat ḅaitö yé, iṇgin i
admdi m'ngoṇmdi kam tog töit ad i
tö ki i adm; m'ngoṇmdi maj ad kikira
kudit ká nuj kö al, na dé ki ngènujkö
inön kirabè taṇ; kitökad tolin nè ta ta
kindang kam Maktubt. 13 Na tajigla
m'ndi m'aou; nyag iṇten tö m'ndi
m'el döningt nè kitökad ngahn ronel
lom kikassnatap kamdit. 14 M'ad'di
ta loi; dég ki döningt tö ossindi ta kitö
iṇn lo dég ki döningt al. 15 M'ndi
m'köi ki öidi ku dégt ki döningt kö
al, na kad ki i ngoṇm Ngèmajal dödit.
16 Iṇn lo dég ki döningt al tit ki miṇ lo
dég ki döningt al tö. 17 I teldi kija-
ḅat't kam rotat, ta loi la i rota yé.
18 Tit ki i lam'n kiku dégt ki döningt
yé, titbè tö la m'ladi'n kiku dégt ki
döningt. 19 M'adi rom kitaagbè kita-
tödi kitökad iṇn kiḅé kidödi telin rodi
kijaḅat't kam rotat.
20 Kitö iṇgindin kirabè la m'ndi
m'kö'n al, na kitö iṇginön tö iṇgin a
admin rota kita ta lodi. 21 M'kö kitö-
kad iṇn tubè ki iṇn kira tit ki Iṇ́ Bob
Iṇ́ kammt, miṇ tö miṇ kamit, kad dég
ki döningt adin nè rota Iṇ́ la i lam yé.
22 M'ad'di töko in i adm, kitökad iṇn
kira tit ki jiṇ kira. 23 Miṇ kamdit,
Iṇ́ kammt tö ho, kitökad iṇn kikassna-
tap kam kirat, kitökad dég ki döningt
gerin nè Iṇ́ la i lam yé, i tardi tö, tit ki
i tarm'n.
24 Bob, iṇgin i admdi yé, m'ndig ki
ndin sém nat lo't in miṇ tit kitökad
on töko lom in adm, kitö i tarm ketté
lon lan nè gir döning al ḅaitö. 25 Bob
kidannaseou, dég ki döningt geriin al,
na miṇ m'geri; iṇginön tö gerin ta kad
i lam. 26 M'ad'di gerin töi, m'a
m'ad'di gerina tö, kitökad tar iṇten
in i tarm'n ki i kamdit, miṇ tö, ki
miṇ kamdit.»

Judas la Jésus ji madngétagt ad höna

(O Matthieu 26:47–56, Marc 14:43–50, Luc 22:47–53)

18 Lon Jésus el tag iṇten woi yé,
té tiga nat ki ngéndoog lon,
aou gid man yasst ki töa i Cédron, lo
in ndör mad to't. Jésus ki ngéndoog
lon andin kamt. 2 Judas in ndi laa
ji madngétagt yé, ger lo inön ḅet; Jésus
ki ngéndoog lon a kaouin'na kitit ki
nja natnatbè. 3 Kitö iṇten Judas ngah
ḅut ngérög ki gardeg kokiro ngé-
jamosskadkari kibogt ki Pharisig yé,
ré sédi lo't inön ki lampeg ki hordog'g
ki nyakatg. 4 Jésus ger nyag tubè ki
ndi rén dönt, ad té tiga, eldi an: «A i
sahn nö a?» 5 Turina annan: «Jésus ki
Nazareth.» Jésus eldi an: «I miṇ.»
Judas ki ngèlaa ji madngétgat, rà nat
sédi. 6 Lon Jésus eldi an: «I miṇ» yé,
telin ki gid'di tuson döningt. 7 Jésus
tel ndijèdi gog tö, an: «A i sahn nö a?»
Elina annan: «Jésus ki Nazareth.»
8 Jésus tur an: «M'elsi bá, m'an, i miṇ.
Iṇla i miṇ la i rà i sahmin a nè, i nyan
dég iṇràn ad aouin!» 9 Jésus el ta iṇten
kitökad tolin ta ta'n el an: «Ku iṇg-
intin admdi, kikira té jimt so al.»
10 Simon Pierre aou ki *kassgar, hö
tui, ga'n ḅer lo bira ngèjamosskadkari,
gang'n mbia ko koṇa. Tö ḅer inön
i Malchus. 11 Jésus el Pierre an: «I la
kassgar hauat gog! m'a m'aiṇ kam kop
daiyot in Bob adm ki m'aiṇ kamt yé al
é?»

Jésus rà nö Annast

12 Ḅut ngérög ki biradödi ki
gardeg lo Juifg hön Jésus, döna.
13 Aouin sia ro Annast ketté, kitö i
mum Caïphe in i bira ngèjamosskad-
kari ḅalatinön, 14 Caïphe ká'n haṇ
oj Juifg ta an: «Maj kad dé kikira woi
kitö dég.»

Pierre maj ta ger Jésus

15 Simon Pierre ndulo go Jésus,
titbè tö ngèndoo mad. Bira ngè-

17:12 Ps 41:10; Jean 13:18

Judas Iscariote ki kooss ngėrög.

jamosskadkari ger ngèndoo inön ḅet,
ad and natḅét lo bira ngèjamosskad-
kari nat ki Jésus, [16] na Pierre rà
tabit't tiga. Ngéndoo inön in bira
ngèjamosskadkari gera ḅet yé, té tiga,
el ta ngwon kideṇ ki ngèngoṇm tabit,
na or Pierre and sia. [17] Ta a nè,
ngwon kideṇ ki ngèngoṇm tabit inön
el Pierre an: «Iṇ́ ku ngéndoogt lo dé
inön tö al é?» Pierre an: niṇ kudit al.
18 Ḅerg ki gardeg iṇgin ràn doṇ lo't
inön ran hor ki muiṇ ketté woi; kitö
kul oṇ; rà tiḅin hor; Pierre tö rà tib
hor sédi.

Bira ngèjamosskadkari nder gir ta lo Jésus

(O Matthieu 26:49–66, Marc 14:55–64, Luc 22:66–71)

19 Bira ngèjamosskadkari ndijè
Jésus ta dö ngéndoogt loa ki nyandoo
loa tö. [20] Jésus tura an: «M'el ta dan
dégt tiga wakis, m'ndoo dég ki-
ndögbè kam kuj kaounat lo Juifg ki
kam kuj ndub Luḅaht, lo in Juifg tubè
a kaouin'na kitit, m'el ta mad gid
tilt al. [21] Kitöri i ndi i ndijèm'n a?
I ndijè iṇgin on dö ta lom, ta ri
m'eldi! Iṇginön gerin ta ki m'el nö
ḅet.» [22] Dö tat inön kikira ku gardegt
iṇn ràn lo't inön nda Jésus ki jin, el an:
«I rà i tur ta bira ngèjamosskadkari
titbè é?» [23] Jésus tur an: «Iṇla m'el ta
kimajal a nè, i ma naj majala! na iṇla
m'el ta kimaj a nè, kitöri i rà i ndam'n
a?»
24 Annas laa kidö'ö bè kiro Caïphet
ki i bira ngèjamosskadkari.

Pierre tel maj ta ger Jésus gog ḅaitö

(O Matthieu 26:71–75, Marc 14:69–72, Luc 22:58–62)

25 Simon Pierre rà nö, rà tib hor.
Dég madg elina annan: «Iṇ́ ku ngé-
ndoogt loa tö al é?» Pierre maj, an;
niṇ kudit al. [26] Kikira ku ḅergt lo
ngèjamosskadkari ad i nooj ḅer in
Pierre gang mbia nö, el an: «M'o'i nat
sia kam ndört al é?» [27] Pierre tel maj
gog tö, tentenbè kinja mad ko.

Jésus rà nö Pilatet

(O Matthieu 27:1–2, 11–14, Marc 15:1–5, Luc 23:1–5)

28 Orin Jésus ro Caïphet, aouin sia
kam kujt lo ngèkoṇḅé, lo ar yororo.
Iṇn kiḅég kidödi andin kam kujt lo
ngèkoṇḅé al, na ḅéta n'telin *kiyer ad
ogindi san nyasa Pâque. [29] Kitö iṇten
*Pilate té ré rodit, el an: «Ta ri i ndi
unin nè dö dé iṇràn a ?» [30] Turina
annan: «Iṇla dé iṇràn i ngèramajal al a
nè, ni j'a ki laa jiit al.» [31] Dö tat iṇten
Pilate eldi an: «Iṇ́n kiḅég kidösi
unina, i gangin ta döat kigo Mberki-
ndat losi!» Juifg elina annan: «J'aou
ki tog kad ki gang'n ta kwoi dö dét
mad al.» [32] Ran iṇten kitökad tolin nè
ta ta'n Jésus el da'n dö kwoi in a
kwoi.
33 Pilate tel and kam kuj koṇḅét
gog, kun Jésus kiront, ela an: «Iṇ́ ngar
lo Juifg é?» [34] Jésus tur an: «I un ta
iṇten kidöi la el yo, ké dég madg
eliin ta iṇten dan nè döm a?» [35] Pilate
tur an: «Miṇ Juif a? Girdég loi ki
ngéjamosskadkarig, iṇn la lain jimt
yé; i ra ri a?» [36] Jésus tur an: «Koṇḅé
lom i ki döningt iṇràn al; nèni koṇḅé
lom i ki döningt iṇràn a nè, ni ngékilag
lom a rön kitöm, kitökad lamin ji
Juifgt al; na tajigla koṇḅé lom i ki
nèbè al.» [37] Kitö iṇten Pilate el an:
«Ad i ngar a?» Jésus tur an: «Iṇ́ el
titbè, miṇ ngar. Kooj ki oojm ki rém
döningt nè i kitökad m'ma naj dö
rotat. Dé kirei ki i lo rota a nè, ndi nel
mbin kiromt.» [38] Pilate ela an: «Rota
i ri a?»

Gangin ta kwoi dö Jésust

(O Matthieu 27:15–31, Marc 15:6–20, Luc 23:13–25)

Lon el ta iṇten ye, Pilate té aou ro
Juifgt gog, eldi an: «M'ngah ta mad dö
dét iṇràn al. [39] Na aouin ki nyabelḅé
losi kad m'or dé kira m'adsi ki ndö
Pâque yé; i ndigin ki m'or ngar lo

18:11 Mat 26:39; Marc 14:36; Luc 22:42
18:14 Jean 11:49–50
18:32 Jean 3:14, 12:32

Juifg m'adsi é?» [40] Tel kon mbiting
gog, annan: «Dé iṇràn al, na Barabbas
taṇ.» Barabbas ta, i ngèkumrob.

19 Kamla Pilate un Jésus ad
ndana ki ndeh. [2] Ngérög ran
jog kön, lan döat, lan kubu kikiré
gannia roat. [3] Kamla rén roat, annan:
«Lalé, ngar lo Juifg!» Rà tindana ki
dajidi.

4 Pilate té tiga gog, el Juifg an:
«On maj! M'ndi m'ré sia tiga rosit,
kitökad i gerin m'ngah ta mad döat
al.» [5] Kamla Jésus té, ki jog kön
dönt, ki kubu kikiré gannia ront.
Pilate eldi an: «On dingam ta!» [6] Lon
ngéjamosskadkarig ki gardeg ona yé,
unin ndidi kon nè, annan: «I gaa
kagdoosst! I gaa kagdoosst!» Pilate
eldi an: «Iṇn kiḅég kidösi aouin sia, i
gana kagdoosst, kitö m'ngah ta mad
döat al.» [7] Juifg turina annan: «Jiṇ ki
ndi ki Mberkinda loji, na kigo Mber-
kindat loji, sumba kad woi kö, kitö
tel ron Ngwon Luḅaht.»

8 Lon Pilate o dö ta iṇten yé, tel
ḅool'n ki toi; [9] tel and kuj-koṇḅét gog,
el Jésus an: «Iṇ ko ki rah a?» Na Jésus
laat al. [10] Kitö iṇten Pilate ela an:
«I lam tat al é? I ger m'aou ki tog kad
m'ori'n, m'aou ki tog kad m'gai'n
kagdoosst al é?» [11] Jésus tura an:
«I ndi ki tog dömt al bat, na iṇla adiin
ta kad koki doṇ taṇ. Kitö iṇten dé
ki ngèlam jiit ra majal kibo toi.» [12] Dö
tat inön Pilate sah ki n'ora, na Juifg
kon mbiting, annan: «Iṇla i or dé
iṇràn a nè, iṇ nam César al. Ké dé
kirei'n tel ron ngart a nè, ndi ndoor
César.»

13 Lon Pilate o dö ta iṇten yé, ré ki
Jésus tiga, ndi ber dö pong gangtat
kam lo't mad ki a kunina Dingirlo, na
ki ta Juif i Gabbatha. [14] I *Ndö ra go
nyag kitö Pâque, kàdmidi i nderbè.
Pilate el Juifg an: «On ngar losi!»
[15] Na kon mbiting annan: «I tola! I
tola! I gaa kagdoosst!» Pilate eldi an:
«Ki m'ga ngar losi kagdoosst é?» Ngé-
jamosskadkari kibog turin annan:
«Ngar loji mad goto, na César taṇ.»
[16] Kamla Pilate la Jésus jidit kad gana
kagdoosst.

Gan Jésus kagdoosst

(O Matthieu 27:32–44, Marc 15:21–32,
Luc 23:26–43)

Kitö iṇten orin Jésus aouin sia.
[17] Jésus un kagdoossn ki dön, té aou'n
lo't mad ki töa i Lo-ka-dö, na a
kunina Golgotha ki ta Hébreu. [18] Nu
la gana kagdoosst ki kimadg jo nat sia
yé; kikira ko mad, kikira ko mad, ki
Jésus dandit.

19 Pilate ndang maktub ad lan doṇ
dö kagdoosst. Ta kindang laten: Jésus
ki Nazareth, Ngar lo Juifg. [20] Juifg
ngaiṇbè liren ta kindang inön, kitö lo
in gan Jésus kagdoosst yé, i nderbè
kikad ḅé't. Ta kindang inön i ki ta
Hébreu ki ta *Latin ki ta Grec tö.
[21] Ngéjamosskadkari kibog lo Juifg
elin Pilate annan: «Ot ndang, Ngar lo
Juifg! na maj kad i ndang titbè: El
an niṇ Ngar lo Juifg!» [22] Pilate tur
an: «Nya ki m'ndang woi, m'ndang, a
to titbè.»

23 Lon ngérög gan Jésus kagdoosst
woi yé, öin kubug loa, kegin gir sö,
gir kira kitö ngèrö kirei. Na naiṇ
kubuji loa; kubuji inön i kikanj kur, i
ki jo ta jo kitaagbè, köat mbaṇ uṇg
kiber. [24] Kitö iṇten elin'na annan:
«Ot kadin ki til! na ad ki yan yuk döt!
kad ki j'o dé'n a un.» Iṇten ra nya
kitökad tolin nè ta ta kikam Maktubt:

«Kegin'na kubug lom kinadit,
yan yuk dö kubujit lom tö.»

Ngérög ran nyag inön titbè.

25 Na koṇa rà kad kagdoosst lo
Jésus nat ki ngwonkoṇ koṇa kideṇ
ad i Marie ki nè Cléopas, ki Marie
Madeleine tö. [26] Lon Jésus o koṇn, ki
ngèndoo lon in tara rà lo't inön yé,
el koṇn an: «Dékideṇ, o ngwoni!»
[27] Kamla el ngèndoo lon an: «O koṇi!»
Dökaglot inön ngèndoo inön una ki
ḅé lon.

19:24 Ps 22:19

Jésus woi kagdoosst

(O Matthieu 27:45–56, Marc 15:33–41,
Luc 23:44–49)

28 Go nyagt iṇten, Jésus ger nyag
tubè tigan woi yé, el an: «Kinda oṇm.»
El titbè kitökad tol'n ta ta kikam
Maktubt. 29 Lo't inön ndan ḅir mad
tit ki kassndu kimass roossa. Ngérög
lan ndökiro kam kassndut unin nè.
Kamla lan ndökiro inön ta kön ngwon
kag *hysopet, lan nè ta Jésust. 30 Lon
Jésus ta man kimass tant yé, el an:
«Nyag tubè tigan woi.» Kamla ga dön
kiber, na nya ndiln ad té.

Ngèrö mad un ninga oss'n kad Jésus

31 Juifg kön Pilate kad tetin njadi,
ki orindi kö. Ran titbè kitö i ndö ra
go nyag kitö Pâque, na ndigin kad
daṇro dég ràn kidoṇ kagdoosst ki ndö
takò al, kitö ndö takò inön i ndö kibo.
32 Kitö iṇten ngérög rén, tetin nja
kidassa, ki kimad in gana kagdoosst
nat ki Jésus. 33 Na lon rén ro Jésust
yé, on woi ketté ad tetin njaa al. 34 Na
kikira ku ngérögt oss kada ki ninga;
tentenbè moss ki man aiṇint. 35 Dé'n
o yé, ma naja, najkima loa i rota tö,
kitökad iṅn tö adin nè rota. 36 Kitö
nyag iṇten ran nya kitökad tolin nè
ta ta kikam Maktubt;
«A tetin kingaa kira al bat.»
37 Ta mad kirang kikam Maktubt tö
el an:
«A on in haṇ ossina.»

Dubin Jésus bulombalt

38 Go nyagt iṇten, Joseph ki ḅé loa i
Arimathée, ki i ngèndoo lo Jésus, na
ya dön kitö ḅool Juifg yé, ndijè
Pilate kad ki ad n'un daṇro Jésus.
Pilate nya ada. Ta a nè, Joseph ré, un
daṇro Jésus. 39 Nicodème tö, in mari
aou ro Jésust ndö yé, ré ki *myrrh
ki *aloès ki burin nat. Koia i nderbè
kad ass kilo dömita. 40 Unin daṇro
Jésus, dulona ki kubu-drap ki nyag
ki koot mbiṇ, go nyabelḅé dub nint lo
Juifg. 41 Ndör mad i lo't in gan Jésus
tit kagdoosst. Bulo kikij i kam ndört
inön. Nin dé to't nja kira al. 42 Lo't
inön la lan Jésust, kitö i ndö ra go
nyag kitö Pâque lo Juifg, na bulombal
inön i nderbè kitit.

Bulombal to kari, daṇro Jésus gotot

(O Matthieu 28:1–8, Marc 16:1–8,
Luc 24:1–12)

20 Dö ndöt kidassabang lo ndög
kisiri yé, Marie Madeleine aou
döḅadt kisiṇ rititi, lon lo ar al ḅaitö.
O unin mbal kö ta bulombalt. 2 Kitö
iṇten la or kingod ré ro Simon Pierret,
ki ngèndoo inön tö in Jésus tara, eldi
an: «Unin Braḅé kam bulombalt kö, na
ki ger lo in lanat al.» 3 Pierre ki ngè-
ndoo inön tén, aouin döḅadt. 4 Ossin
ngod orin nat, na ngèndoo kimad inön
aiṇ toi Pierre, té döḅadt ketté; 5 ud
gat o lo kikamt, na o kubunin to kiber,
na and kèmé al. 6 Kamla Simon
Pierre ut goa, ré and kam bulombalt, o
kubunin to kiber; 7 ki mindil tö
in to dö Jésust, to nat ki kubunin al,
na i ki tet kam nat to kidang. 8 Kamla
ngèndoo kimad inön in té döḅadt ketté
yé, and kèmé, o, ad rota tö. 9 Kitö
gerin ta kikam Maktubt al ḅaitö in an,
kari na Jésus a ḅai ku ngékwoigt.
10 Kitö iṇten la ngéndoog tel aouin nè
ḅé lodi gog.

Jésus té hoi kiro Marie Madeleinet

(O Matthieu 28:9–10, Marc 16:9–11)

11 Marie rà tiga ta bulombalt, rà
noṇ. Rà noṇ ḅaitö, ud gat, o lo
kikam bulombalt. 12 O malaikag jo
ki kubug kindà ngung rodit ndin nè
lo't in daṇro Jésus to't mari, kikira i
ko döt, kikira i ko njat. 13 Ndijèna
annan: «Dékideṇ, kitöri i rà i noṇ'n a?»
Turdi an: «Kita kun ki unin Braḅé lom
aouin sia, na m'ger lo in lanat al.»
14 Lon el ta iṇten woi yé, mbel gidn, o
Jésus rà loatinön, na ger takiṇa Jésus
al. 15 Jésus ndijèa an: «Dékideṇ, i rà
i noṇ kitöri a? I rà i sah nö a?» Marie
oa an i ngèndör, ndijèa an: «Dingam,

19:28 Ps 22:16, 69:22
19:36 Té 12:46; Nom 9:12; Ps 34:21
19:37 Zach 12:10; TN 1:7
19:39 Jean 3:1–2

iṇla una i laa lo't mad a nè, i ojm lo
in i laat nö, kad m'aou m'una.»
16 Jésus ela an: «Marie!» Marie mbel,
ela ta ki ta Hébreux an: «Rabboni,»
(gira i titbè: Ngèndoo-dég.) 17 Jésus
ela an: «Ot höm! kitö m'aou doṇ ro
Bobt al ḅaitö, na aou ro ngankoṇmt!
Eldi an, m'ndi m'aou doṇ ro Bobmt ki
Bobsi, m'aou doṇ ro Luḅaht lom ki
Luḅah losi!» 18 Ta a nè, Marie Made-
leine aou, or hoia ngéndoog an, n'o
Braḅé, eln tag iṇten tö.

Jésus té hoi kiro ngéndoogt lon
(O Matthieu 28:16–20, Marc 16:14–18, Luc 24:36–49)

19 Dö ndöt kidassabang lo ndög
kisiri, ngéndoog utin tabitg lo't in
kaouin'na kitit kita ḅool ki ḅoolin
Juifg. Jésus ré lokisolé, rà dandit,
eldi an: «Lafia ki ndi dösit!» 20 Lon el ta
iṇten woi yé, ojdi jin ki kadn. Ngé-
ndoog ran ronel dö ko't ki on Braḅé.
21 Jésus tel eldi gog tö an: «Lafia ki
ndi dösit! Tit ki Bob lam'n yé, titbè
tö m'ndi m'lasi'n.» 22 Lon eldi ta iṇten
woi yé, to kò kamdit, eldi an: «I tan
Ndil kikunjrang!» 23 Iṇgin i nyan go
majalg lodi kö a nè, iṇn ki nya go kö,
na iṇgin adin majalg lodi höndi sem a
nè, a höndi sem tö ho.»

Jésus té hoi kiro Thomast

24 Na lon Jésus ré yé, kikira ku
ngéndoogt kikilah gidaijo, ad i Thomas
ki a kunina Ndinga, i nat sédi al.
25 Kitö iṇten ndeg ngéndoo madg
elina annan; n'on Braḅé. Thomas eldi
an; iṇla n'o goot dò ngaug kikam jiat,
n'la ngwon jin goot dò ngaugt, ki n'la
jin ta bulo dò't kikadat tö al a nè, n'a
n'ad rota al bat.
26 Go ndögt kijijo, ngéndoog lo
Jésus kaouin'na kam kujt kikira inön
gog tö, na tabitg iṇn kikut. Thomas i
nat sédi. Kamla Jésus ré, rà dandit, el
an: «Lafia ki ndi dösit!» 27 Kamla el
Thomas an: «I la ngwon jii nè, o jim!
I la jii nè, i laa ta bulo dò't kikadmt!
Ot ḅad, na ad rota!» 28 Thomas tura
an: «Braḅé lom ki Luḅah lom!»
29 Jésus ela an: «Kita ko ki o'm la, ad'n
rota. Ngéronelg la i iṇgin on al, na
adin rota yé.»

Jean ndang maktub iṇten kitökad dég adin rota Jésus i Ngwon Luḅah

30 Jésus ra nyakoj madg ngaiṇbè nö
ngéndoogt lon, na iṇn kindang kam
maktubt iṇten al. 31 Nyakojg iṇten
iṇn kindang kitökad i adin nè rota
Jésus i Christ ki Ngwon Luḅah, na
kam kadrotat ki i ndi adina tö yé, ki i
ngahn nè kumkajir kam töat.

Jésus té hoi kiro ngéndoogt lon kisiri

21 Go nyagt iṇten, Jésus tel té hoi
kiro ngéndoogt lon ta bahbot ki
töa i Tibériade gog. Té hoi rodit ki
rob kititbè: 2 Simon Pierre, ki Thomas
ki a kunina Ndinga, ki Nathanaël in i
dé ki ḅé't ki Cana kikam döning
Galiléet, ki ngan Zébédée, ki ngéndoo
madg jo tö, ndin nat lo kira. 3 Simon
Pierre eldi an, n'a n'aou kanj. Iṇginön
elina annan, niṇn tö n'a n'aouin nat sia.
Tén, andin kam to't, na kam ndöt inön
hön nya mad al.
4 Lon lo ndi tija yé, Jésus rà ta
bahbot; na ngéndoog gerin takiṇa
Jésus al. 5 Jésus eldi an: «Ngan'g, i
hön kanj a?» Turina annan: «Goto!»
6 Eldi an: «I lan bandbira ko koṇ to't,
a i ngahn nè!» Lan, na dum kor gog
kita kanj ngaiṇ ki hön nö. 7 Kamla
ngèndoo inön in Jésus tara yé, el
Pierre an: «I Braḅé.»
Lon Simon Pierre o dö i Braḅé yé,
la kubu lon ront, kitö roa i kari, kila
so kam bahbot. 8 Na ndeg ngéndoog
rén kam ngwon to't, kitö i saiṇ al ki
döningt, na i nderbè ass mètre ḅu, rà
ndorrin bandbira ki kanj roossa.
9 Lon té udin döningt yé, on hor muiṇ
to nö, kanj to döt, ki pain tö. 10 Kam-
la Jésus eldi an: «Oin kanj madg ki i
höndi nö, i rén nè!» 11 Simon Pierre
ḅai kam to't, ndoor bandbira ki

20:23 Mat 16:19, 18:18
21:3 Luc 5:5
21:6 Luc 5:6

dõningt. Kanj kibobo roossin band-
bira, kordi i ḅu ki dömi gidaimita, na
ké iṇn nè ngaiṇ titbè ká a nè, bandbira
gang al. [12] Jésus eldi an: «I rén, i
san nya!» Ku ngéndoogt inön, kimad
ki kirè kamn ndijèa'n kan, iṇ nö a?
goto, kitö gerin i Braḅé. [13] Jésus aou,
un pain, ad'di ki kanj titbè tö. [14] Inön
i té kikoṇmita in Jésus té'n hoi kiro
ngéndoogt lon, go ḅai'n ku ngékwoit.

Jésus ndijè Pierre ta nja mita

15 Lon san nya woi yé, Jésus ndijè
Simon Pierre an: «Simon ngwon Jona,
i tarm toi iṇginön é?» Tura an: «Aṇ,
Braḅé; i ger m'ndigi.» Jésus ela an: «I
ul ngan batg lom!» [16] Jésus tel ndijèa
ndijè kikoṇjo an: «Simon ngwon Jona,
i tarm a?» Pierre tura an: «Aṇ,
Braḅé, i ger m'ndigi.» Jésus ela an:
«I ngoṇm batg lom!» [17] Jésus ndi-
jèa ndijè kikoṇmita an: «Simon ngwon
Jona, i ndigm a?» Pierre ra kamkil kita
kel ki ela kikoṇmita, an, ké ndign a?
Tura an: «Braḅé, i ger nyag tubè, i ger
m'ndigi.» Jésus ela an: «I ul batg lom!
[18] Rota rota la m'ndi m'eli yé, lon
iṅ bassa yé, i dö ḅò'i kidöi i aou lo ki
kami ndig, na lon i tel ḅuga a nè, a i
sira jii, ad dé mad dö ḅò'i, aou séi
lo't ki i ndig al.» [19] Jésus el ta iṇten
da'n dö kwoi in Pierre a kwoi kad
adin tö Luḅah ko'n. Lon el ta iṇten
woi yé, ela an: «I ndulo gom!»

Ta lo ngèndoo ki Jésus tara

20 Pierre mbel kigog, o ngèndoo
inön in Jésus tara a ndulo godi, in tag
mari ndinna ron kad Jésust lo sanyat,
in ndijè Braḅé ké nö a laa ji madngé-
taagt a. [21] Ki koa, Pierre ndijè Jésus
an: «Braḅé, dé iṇràn, ri a raa?»
[22] Jésus tura an: «Iṇla m'ndig ki ndi
mbaṇ m'ré a nè, usi ri't a? Iṅ, i
ndulo gom!» [23] Kitö iṇten ta inön
aou'n ku ngankoṇt, ki kan ngèndoo
inön a woi al. Na Jésus el Pierre an,
a woi al al, na an, iṇla n'ndig ki ndi
mbaṇ n'ré a nè, ussa ri't a?
24 Iṇ la i ngèndoo inön in ma naj
dö nyagt iṇten yé, ndang nyag iṇten
tö. Ki ger najkima loa i rota tö.

Döngoi ta

25 Jésus ra nya madg kirang ngaiṇbè
tö. Iṇla ndangin nyag inön kira kira
kam maktubgt a nè, m'ga dömt m'o
maktubg ki a ndangin, ké döning
kitaagbè ká'a ass kundi al.

21:20 Jean 13:25